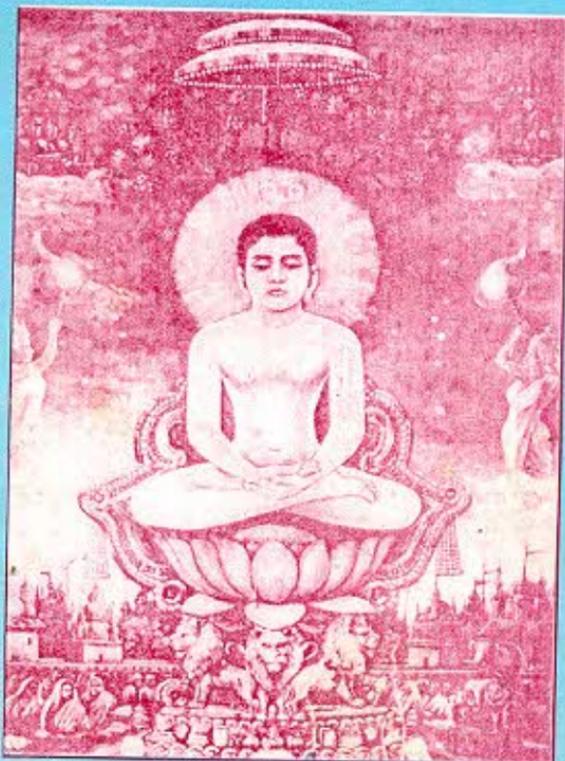

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ

ನಿರೂಪಣೆ :

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಸುಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್
ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು
ಜಯನಗರ, ಧಾರವಾಡ.

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ :

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ
ಮಹಾರಾಜರು

ಕಾರ್ಕಳ ಹಿರಿಯಂಗಡಿ ಶ್ರೀ ಭೈರಾದೇವಿ ಜಿನೇಂದ್ರ ಬಸದಿಯ
ಧಾಮಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾ ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಮಹೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
ಶಾಸ್ತ್ರದಾನ

25-1-2004

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಸುಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪಿ. ಸಿರಹಸೇನ್
ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು
ಜಯನಗರ, ಧಾರವಾಡ.

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನೇಂದ್ರವಾಣಿ

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : 2004

ಶಾಸ್ತ್ರದಾನ

ಪ್ರತಿಗಳು: 500

ಮುದ್ರಕರು :

ಸಮತಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕಾರ್ಕಳ - 574104

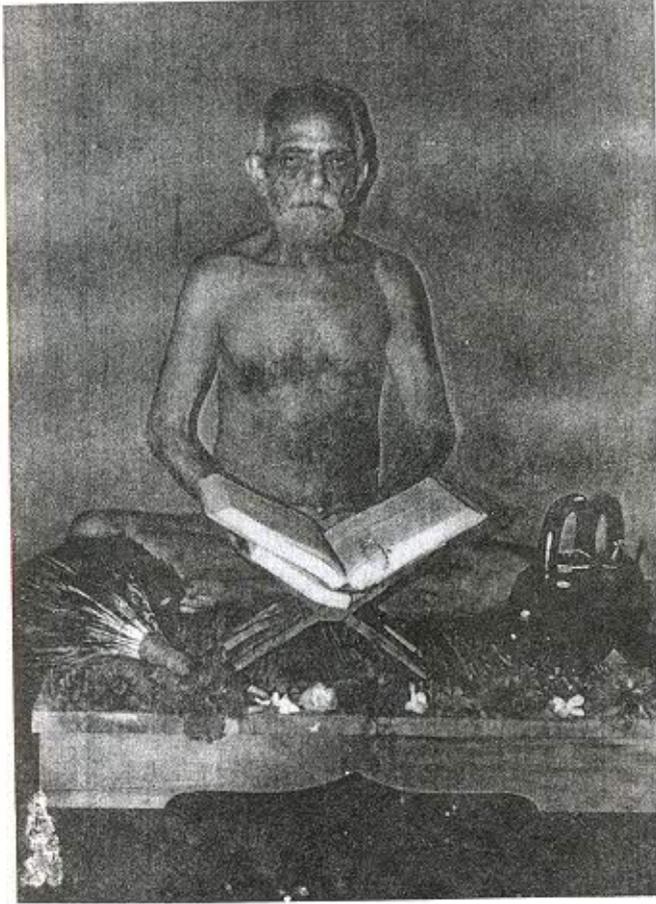
ದೂರವಾಣಿ : 731463

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರ
ಪೂಜ್ಯ ಗುರುಗಳು

ಆಚಾರ್ಯರತ್ನ ೧೦೮ ಗುಣಯೋಗಿ ಬಾಹುಬಲಿ ಮುನಿ
ಮಹಾರಾಜರು

ಗ್ರಂಥದ ನಿರೂಪಣೆ

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ
ಮಹಾರಾಜರು

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ

ಜಿನವಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನದಟ್ಟಾಗಲು, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಚಯ ಜಿನ ಧರ್ಮದ ಪರಿಚಯ, ಆಚರಣೆಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಶುದ್ಧಾಚರಣೆ, ತತ್ವಪದಾರ್ಥ, ದ್ರವ್ಯಗಳ, ಅನುಭವ, ನಂಬಿಕೆ, ಉಂಟಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ನಾವು ಮನಗಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜೈನಧರ್ಮಿಯರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಜಾಗೃತಿ ಆದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. 'ಧರ್ಮೋ ರಕ್ಷತಿ, ರಕ್ಷಿತಃ' ಎಂದು ವಾಖ್ಯೆ ಇದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಧರ್ಮವು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಜಿನಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯು ಜಿನಧರ್ಮಿಯರಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಈಗ ಇರುವ ಪಂಚಮಕಾಲ, ದುಃಷಮಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಜಿನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಒಡಕು ಉಂಟಾಗಿ ಜಿನಧರ್ಮದ ಅವನತಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಿನಧರ್ಮವು ಅನಾದಿ ಧರ್ಮ ಆಗಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮದ ಕರ್ತೃಗಳು, ಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿನಧರ್ಮವು ತ್ರಿಲೋಕಧರ್ಮ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಇತರ ಕೇವಲಿಗಳು, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಜಿನಧರ್ಮವನ್ನು ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಜಿನಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕರು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ಭೇದದ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಜಿನಧರ್ಮವು ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಜಂಬೂದ್ವೀಪ, ಧಾತಕೀಖಂಡದ್ವೀಪ, ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪ, ಈ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚ ಭರತ, ಪಂಚ ಐರಾವತ, ಎಂಬ ಹತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಆರ್ಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿ, ಅವಸರ್ಪಿಣಿ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆರಾರು ಭೇದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಹನ್ನೆರಡು ಷಡ್‌ಖಂಡಾಧಿಪತಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ಒಂಭತ್ತೊಂಬತ್ತು ಜನ ತ್ರಿಖಂಡಾಧಿಪತಿ ವಾಸುದೇವರು, ಪ್ರತಿವಾಸುದೇವರು, ಬಲವಾಸುದೇವರು ಹೀಗೆ ಅರುವತ್ತಮೂರು ಶಕಲಾಪುರುಷರು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ ಜಿನಧರ್ಮದ ಪಾಲಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಭರತೈರಾವತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿ, ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾಪುರುಷರು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ತೀರ್ಥಂಕರರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಧಮಾನ ತೀರ್ಥಂಕರು ಹುಟ್ಟಿ ಜಿನಧರ್ಮವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು. ಶ್ರೋತೃಮುಖ್ಯನಾದ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಭಗವಾನ್ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರಲ್ಲಿ ಬೇಡುತ್ತಾ ಲೋಕದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಜಿನಧರ್ಮದಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಮತ್ತು ಸಮ್ಯಕ್‌ಶರಣ, ಜ್ಞಾನ, ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಮಿಥ್ಯಾ ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನ, ಚಾರಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಜಿನನ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಜಿನಧರ್ಮದ ಸಾರವಾದ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯ, ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಸಪ್ತತತ್ವ, ನವಪದಾರ್ಥ, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಪ್ರಕಾರದ ದ್ರವ್ಯ ತತ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಭಗವಾನ್ ಜಿನರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಜಿನಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪುನೀತರಾಗಬೇಕು.

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವು ಪರಮ ತಪವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉಪವಾಸಾದಿ ತಪಗಳ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲವನ್ನಾದರೂ ಜಿನವಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದರೆ, ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮನು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಆಗಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಜಿನಧರ್ಮದ ಚತುಃಸಂಘವಾದ ಮುನಿ, ಆರ್ಯಕಾ, ಶ್ರಾವಕ, ಶ್ರಾವಕಿಯವರು, ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಗಾಗಿ ಸದಾ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಬೇಕು ಜ್ಞಾನದ ವೃದ್ಧಿಗೆ, ಸದಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸಮ್ಯಕ್‌ಕ್ಷಮೆ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಮುಮ್ಮಾತನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಶುಭಂ ಮಂಗಲಂ

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರು

ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಸಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್
ಜಯನಗರ, ದಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಪರಿಚಯ :

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರ ಸಂಸ್ಕರಣಾರ್ಥ ಪೂಜ್ಯ ಮುನಿಶ್ರೀಯವರೇ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ ಎಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರು ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಪೆರ್ಮಾಣು ಬಸದಿ ದಿವಂಗತ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಇಂದ್ರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ ಅಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಆರು ಜನ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಹಾವೇರಿಯ ಅನಂತ ಉಪಾಧ್ಯಯವರ ಸುಪುತ್ರಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾದ ಸುಲೋಚನಾರವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಆದರ್ಶ ಗೃಹಸ್ಥರಾದ ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾದ ಸುನೀಲ್‌ಸೇನ್, ಸುಮನ್‌ಸೇನ್ ಮತ್ತು ಸುಭೋದ್‌ಸೇನ್ ಎಂಬ ಮೂವರು ಪುತ್ರರು.

ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದ ಬಯಸದ ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾದ ಸುನೀಲ್‌ಸೇನ್, ಸುಮನ್‌ಸೇನ್ ಮತ್ತು ಸುಭೋದ್‌ಸೇನ್ ಎಂಬ ಮೂವರು ಪುತ್ರರೂ ತಮ್ಮ ಮಾತಾಪಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಹಿರಿಯ ಪುತ್ರ ಚಿ ಸುನೀಲ್ ಸೇನ್ ರವರು B.E.,MS(USA) ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು ಪತ್ನಿ ಚಿ ಸೌ ಸುನೀತಾ B.E., (Computer) ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾದ ಸುಜಯ್ ಮತ್ತು ಸೂರಜ್ ಎಂಬ ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಆಮೇರಿಕಾದ ಅಟ್ಲಾಂಟಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯ ಪುತ್ರ ಚಿ ಸುಮನ್ ಸೇನ್‌ರವರು B.E., (Mech. & Comp.) ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು ಪತ್ನಿ ಚಿ ಸೌ ಸುಜೀತಾ B.E., (Computer)ರೊಂದಿಗೆ ಆಮೇರಿಕಾದ ಚಿಕಾಗೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರ ಡಾ| ಚಿ ಸುಭೋದ್ ಸೇನ್ ರವರು M.Tech,Phd. (Chem. Engg) ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು ಪತ್ನಿ ಚಿ ಸೌ ಸುಶ್ವಿತಾ BE., (Elec.) ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದು ಚಿ ಸುಜಿತ್ ಎಂಬ ಪುತ್ರನೊಂದಿಗೆ ಕೆನಡಾದ ಕ್ಯಾಲಗರಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮೂವರೂ ಹೊರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಶ್ರಾವಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಶ್ರಾವಕ ಷಟ್‌ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಸುಖ ಸಂಸಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್ ಸುಲೋಚನಾ ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರತ್ರಯರ ಸಹಯೋಗ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬಂಗಾಡಿಯ ಶ್ರವಣಗುಂಡ ವನದ ಶಿಲಾಮಯ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಬಂಗಾಡಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಂದಿರದ ಶಿಲಾಮಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ಕಳ ಶ್ರೀ ಜೈರಾದೇವಿ ಜಿನೇಂದ್ರ ಬಸದಿಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಬಸದಿಯ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿವರ್ಯರ ಪಾದುಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮಂಟಪದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ದಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎಳನೀರ್ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಭಗವನ್ ಆದಿನಾಥ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಬಸದಿಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಸ್ಥರಲ್ಲಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಾಶಕರಾಗಿ ಚತುಃವಿಧ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅಚಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ನಿ ಸಮೇತ ಸಿದ್ಧಾಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುನೀತರಾದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸದಾಕಾಲವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಭಾರತೀಯ ಜೈನ್ ಮಿಲನ್‌ನ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ದಾರವಾಡ ಶ್ರೀ ೧೦೦೮ ಭಗವಾನ್ ಆದಿನಾಥ ಜಿನ ಮಂದಿರದ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಯುತ ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ್ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಂದ ಮುಂದೆಯೂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವನ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗುತ್ತಿರಲಿ. ಶ್ರೀ ಜಿನಶಾಸನ ದೇವತೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಪಿ. ಅಭಿನಂದನ್ ಕುಮಾರ್
ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಕುದುರೆಮುಖಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಯಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ಸರ್ವವಿದಿತ.

ಭಾರತೀಯ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮದ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳು ಜೈನೇತರರಿಗೂ, ಜೈನರಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಜೈನಸಮುದಾಯದ ಆರಾಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಜೈನಧರ್ಮದ ಹೊರ ಅವರಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ಮಂದಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಕಾಲ, ದ್ರವ್ಯ, ನರಕ, ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ, ಗೃಹಸ್ಥರು, ಮುನಿಗಳು, ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಜ್ಞಾನ, ಧ್ಯಾನ, ಮನಸ್ಸು, ಪಾಪ, ಪುಣ್ಯ, ಕರ್ಮಗಳ ಆಗಮನ-ನಿರ್ಗಮನ-ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ತತ್ವ ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸಮ್ಯಕ್-ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನ, ಚಾರಿತ್ರಗಳೇ ನೆರವಾಗ ಬಲ್ಲವು. ಜೀವಿಯ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ಗುರಿ ಮೋಕ್ಷ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅನೇಕ ಸುರಕ್ಷಿತ ಜನರಿಗೂ ಈ ತತ್ವ ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂಲತಃ ತೀರ್ಥಂಕರರು ತಮ್ಮ ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ನೀಡುವ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವ್ಯಷಭ ತೀರ್ಥಂಕರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ತೀರ್ಥಂಕರರವರೆಗೆ ಇಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಇಂತಹ ತತ್ವ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಗರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಮುನಿಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮಹಾರಾಜರು ಅವರ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ಧರ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಾದ ಶ್ರಾವಕರ ಪಾಲನೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರಿಗೆ ನೀಡಿ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೋಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ, ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹ, ರತ್ನಕರಂಡಕ ಶ್ರಾವಕಾಚಾರ, ಸಾಗಾರ ಧರ್ಮಾಮೃತ, ಅನಾಗಾರ ಧರ್ಮಾಮೃತ, ಗೊಮ್ಮಟಸಾರ ಧವಳಾದಿ ಮಹಾಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ 'ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನ'ಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂಜ್ಯ ಮುನಿಶ್ರೀಗಳಿಗೆ ಇಡೀ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಆಸ್ತಿಕ ಜನ ಸಮುದಾಯವೇ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

- ಪ್ರೊ. 'ನಾ' ವುಜರ.

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ರಾಜಗುರು ಧ್ಯಾನಯೋಗಿ
 ಸ್ಪ್ರಿಶ್ಚಿ ಶ್ರೀ ಲಲಿತಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ
 ಪಟ್ಟಾಚಾರ್ಯವರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮೀಜಿ
 ಶ್ರೀ ಜೈನ ಮಠ, ಕಾರ್ಕಳ - 574104
 ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ
 ದೂರವಾಣಿ: STD : 08258 - 733977

ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮಹಾರಾಜರು ಬರೆದಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಭ. ಮಹಾವೀರ ಸ್ವಾಮಿ ಬಸದಿಯ ಧಾಮ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಣೀಯ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಿ. ಸುಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಪಿ. ಸಿಂಹಸೇನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಧಾರವಾಡ ಇವರು ದಾನಿಗಳ ಜ್ಞಾನದಾನ (ಶಾಸ್ತ್ರದಾನ) ದಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನ ಸಮೃದ್ಧವೂ ಉದ್ದೀಪನೆಗೊಳ್ಳಲಿ. ಜ್ಞಾನ ದಾನವು ಮಾನವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾನವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಲೌಕಿಕ ದಾನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತುಲನೆ ಮಾಡಲಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಜ್ಞಾನದಾನವು ಕರ್ಮಕ್ಷಯ, ಜ್ಞಾನಾವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ದಾನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆತ್ಮನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿದೆ "ಸತ್ಯಾತ್ರದಾನೇನ ಬವೇದ್ಧನಾಡ್ಯ" ವೆಂಬಂತೆ ದಾನಿಗಳು ಆಸನ್ನಭವ್ಯತೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಇತಿ ದೇವರ ಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಿಗೆ.

ಸ್ಪ್ರಿಶ್ಚಿ ಶ್ರೀ ಲಲಿತಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಪಟ್ಟಾಚಾರ್ಯವರ್ಯ ಮಹಾಸ್ವಾಮೀಜಿ

"ಭಾರತಭೂಷಣ"
 ಸ್ಪ್ರಿಶ್ಚಿ ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟಾರಕಾ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ
 ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯವರ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿ
 ಶ್ರೀ ಜೈನ ಮಠ, ಮೂಡುಬಿದ್ರಿ - 574227
 ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ
 ದೂರವಾಣಿ: STD : 08258 - 736318, 736418

ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದ

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಶ್ರೀ ೧೦೮ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರು ಬರೆದು ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥವು ಕಾರ್ಕಳದ ಭೈರಾದೇವಿ ಬಸದಿಯ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಜಿನಧರ್ಮದ ರತ್ನತ್ರಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ವರಿಗೂ ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗಲು ಸರಳ ಬಾಷೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಗೊಂಡ ಯೋಗ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಇದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಡ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪರ್ಮಾಣು ಬಸದಿಯ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಇಂದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ ದಂಪತಿಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರ್ಚಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು ನಮ್ಮ ಮುನಿಶ್ವರರು. ಪೂಜ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ೧೦೮ ದೇಶ ಭೂಷಣರ ಶಿಷ್ಯ ಬಾಲಾಚಾರ್ಯ ೧೦೮ ಬಾಹುಬಲಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಕೈಗೊಂಡು ಧರ್ಮ ಪ್ರಭಾವನೆಯನ್ನು ದ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ವಿದ್ಯಾನಂದರ ನಂತರ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾದಾಗ ನಮಗೆ ಬೆಳಗೂಳ ದೀಕ್ಷಾಗುರುಗಳು ಪೂಜ್ಯರು 'ಆತ್ಮ ಸಿದ್ಧಿ ದೀಪಿಕಾ' ಎಂಬ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ರಚಿತ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ನಾವು ಓದಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜಿನಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ 'ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ' ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ರತ್ನತ್ರಯ, ಸಪ್ತತತ್ತ್ವ, ನವಪದಾರ್ಥ, ಮೂರುಲೋಕ, ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮ, ಯತಿಧರ್ಮ, ಜೀವ ಸಮಾನ ಗುಣಸ್ಥಾನ ದಶಧರ್ಮ ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರಾವಕರು - ಯತಿಗಳು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವುದು, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು, ಮನನ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ತಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ದೊರಕುವಂತಾಗಲು ಧರ್ಮಾನುರಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ದಾನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಲೋಚನಾ ಮತ್ತು ಪಿ.ಸಿಂಹಸೇನ್ ಧಾರವಾಡ; ದಂಪತಿಗಳು ಪ್ರಕಾಶನ ಪಡಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ಲಾಘನಾರ್ಹ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೃತಿಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರಲೆಂದು ಶುಭಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ದೇವಾದಿದೇವ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಮಾತೆ ಕೂಷ್ಮಾಂಡಿನೀ ದೇವಿ ಸಕಲ ಸನ್ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲೆಂದು ಮನಸಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಹರಸಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇತಿ ಭದ್ರಂ ಭೂಯಾತ್ ವರ್ಧತಾಂ ಜಿನಶಾಸನಮ್.

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ೧೦೮ ಗುಣಧಾರಿ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ ನಮನ

ರಾಗ - ಲಾವಣಿ

ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಬಾಹುಬಲೀಶಗೆ |
ಬಾಹುಬಲಿ ಮುನಿವರ್ಯರಿಗೆ ||
ಭವದಿಂ ಚಾಗವ ಬಯಸಿದ ಚೇತನ |
ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿವರ್ಯರಿಗೆ ||

ಅಹಿಂಸಾ ವೃತ್ತವನು ನಿತ್ಯವು ಪಾಲಿಸಿ | ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಿ ಸತ್ಯವ ಪಾಲಿಸಿ |
ತಾಮಸ ಗುಣವನು ವರ್ಜಿಸಿರಿ || ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯ ಗಳಿಸಿ ||
ಕರ್ಮಶತ್ರುವನು ಜಯಿಸುವ ಪರಿಯನು | ಸತ್ಯವೇ ಮೋಕ್ಷದ ದಾರಿದೀಪವೆಂದು |
ತಿಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ | ಅರುಹಿದ ಶ್ರೀ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ |
ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ | ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ |
ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೧ || ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೨ ||

ಅನ್ಯರ ವಸ್ತುವ ಎಂದಿಗೂ ಬಯಸದೆ | ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನು ನಿಯಮದಿ ಪಾಲಿಸಿ |
ಆಚಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನ ಪಾಲಿಸಿರಿ || ಮಾತೆ ಭಗಿನಿಯರ ಗೌರವಿಸಿ ||
ಉತ್ತಮ ಶ್ರಾವಕರಾಗಿ ಬಾಳಿರೆಂದು | ಅಶುಭ ಭಾವನೆ ತೊರೆದು ಬಾಳಿರೆ |
ಹರಸಿದ ಶ್ರೀ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ | ಸಾರ್ಥಕವೆಂದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ |
ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ | ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ |
ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೩ || ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೪ ||

ಅಂತರಾತ್ಮನ ಚಿಂತನ ಮಾಡಿರಿ | ಪಂಚಾಣು ವೃತ್ತಗಳ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ |
ಪರಿಗ್ರಹ ಪರಿಮಾಣ ವೃತ್ತ ಮಾಡಿ || ಮಾನವ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕವು ||
ಮನಃ ಕಷಾಯವ ನೀಗಿ ಬಾಳಿರೆಂದು | ಸಕಲ ಜೀವಿಗಳ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯೇ |
ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ | ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಗೆ ಕಾರಣವು |
ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ | ಬಾಗುವೆ ಶಿರವನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ |
ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೫ || ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿರಾಜರಿಗೆ || ೬ ||

ರಚನೆ : ಪಿ. ಅಭಿನಂದನ್ ಕುಮಾರ್, ಕುದ್ರೆಮುಖಿ.

|| ಶ್ರೀ ಅನಂತ ವಿಕಲ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಿದ್ಧೇಭ್ಯೋ ನಮಃ ||

ನಮಃ ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನಾಯ | ನಿರ್ಧೂತ ಕಲಿಲಾತ್ಮನೇ ||
ಸಾಲೋಕಾನಾಂ ತ್ರಿಲೋಕಾನಾಂ | ಯದ್ ವಿದ್ಯಾದರ್ಪಣಾಯತೇ ||
|| ಮಂಗಲಾಚರಣ ||

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿ

ನಿರೂಪಣೆ:

ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಂದಿ ಮುನಿ ಮಹಾರಾಜರು

ಪ್ರಾರಂಭ

ಈಶ್ವರ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಷಾಢ ಬಹುಳ ಷಷ್ಠಿಯು ಶುಕ್ರವಾರ,
ಮಹಾವೀರ ಶಕ ೨೬೫೯, ದಿನಾಂಕ 25-7-1997

ರಾಜಗೃಹದ ರಾಜ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವನು ವಿನಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ,
ಭಗವಾನ್ ವರ್ಧಮಾನ, ಮಹಾವೀರ, ತೀರ್ಥಂಕರರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತದ್ವಯ
ಮುಕುಲೀಕೃತನಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಜಿನಭಗವಂತರೇ ನಾನು ತಮ್ಮಿಂದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದ ಧರ್ಮದ ಲಾಭವನ್ನು
ಪಡೆದು ನನ್ನ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸುಗಮವಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು
ಆತುರ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು
ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೇಣಿಕ, ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮವು ಯಾರನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ದರ್ಶನ
ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಶೀಭೂತರಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ
ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನವು ಇವರಲ್ಲಿದ್ದು ಇದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ
ಯಥಾರ್ಥವಾದ ವಿಚಾರದಿಂದ ಶೂನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕವು ದೇವರ
ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ದೇವರು
ಯಾಕೆ ಮಾಡಿದರು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಲೋಕವು ಇರಲಿಲ್ಲವೋ ಮೊದಲು

ಲೋಕವು ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ, ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ದೇವರು ಯಾವ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರು? ಕಾಣದ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಜಾಗವು ಕಾಣದಿರುವಾಗ ದೇವರೂ ಕಾಣದವರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಣದಿರುವ ದೇವರು ಕಾಣುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು.

ಒಂದು ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಯಾರಾದ ವಸ್ತುವು ಲೋಕವು ನಾಶವನ್ನೂ ಹೊಂದಲಿಕ್ಕಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ತಯಾರಿಸಿದ ವಸ್ತುವು ನಾಶವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಉತ್ತತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾಶ ಇವೆರಡೂ ಜಡದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ. ಜಡದ್ರವ್ಯದ ಕರ್ತೃ ದೇವರಾದರೆ ಜೀವದ್ರವ್ಯದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು? ಜೀವದ್ರವ್ಯದ ಕರ್ತೃ ಕೂಡ ದೇವರು ಎಂದಾದರೆ, ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಚೇತನ, ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ, ತಾರತಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಭೇದಗಳು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರೇ, ಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃ ದೇವರಲ್ಲಿ ರಾಗದ್ವೇಷಗಳು ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಗದ್ವೇಷಗಳು ಇರುವವರು ದೇವರಾಗಲು, ಅನರ್ಹರು. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃನಾದವನು ದೇವರಾಗಲು ಅನರ್ಹರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಜನರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನವು ಇರುವುದರಿಂದ ಜನರು ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನವೂ ಮಿಥ್ಯೆ ಅಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ಸುಳ್ಳು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಕನಸಿ ನಲ್ಲಾಗುವ ದೃಶ್ಯದಂತೆ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ನಿಜವಾಗಿದ್ದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕವು ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿದೆ. ದೇವರಾದವರಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ದೇವರಾದವರು ಧರ್ಮದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾಗಬಾರದು. ಧರ್ಮವು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಇರಲೇಬೇಕು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೇ ನಿಜವಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವುದು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳಶ್ಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಲೋಕದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಕೇಳು. ಸೃಷ್ಟಿಯು ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಲೋಕವು ಒಬ್ಬನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ದೇವನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಗಿದ್ದಲ್ಲ, ಇದೆಲ್ಲ ಜನರ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಾವನೆಯಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ, ಸುಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಞಾನವು ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಸುಜ್ಞಾನವು ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಲೋಕದ ಬಗ್ಗೆ ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೇಣಿಕ, ಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುವೆವು. ಕೇಳು ವವನಾಗು. ಲೋಕವು ಅನಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧ ಇದೆ. ತ್ರಸನಾಳ

ರೂಪದಿಂದ ಇದೆ. ತ್ರಸನಾಳವು ಚೌಕಾಕಾರದ ನಳಿಕೆಯಂತೆ ಇದೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ರಜ್ಜು ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಗಲದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಂದರೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಯೋಜನ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಯೋಜನ ಎಂದರೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕೋಶ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೋಶ ಅಂದರೆ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಮಾರು ಇದೆ. ಒಂದು ಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಉದ್ದ ಇದೆ. ಎಂದು ಮೊಳ ಎರಡು ಗೇಣು ಇದೆ. ಒಂದು ಗೇಣು ಆರು ಅಂಗುಲ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಅಂದರೆ, ಎಂಟು ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಕಿಯ ಅಗಲ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಯೋಜನ ಇರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಯೋಜನೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇದೆ. ತ್ರಸನಾಳವು ಸ್ಥಿರವಾದ ಘನೋದಧಿ, ಘನೋನಿಲ, ತನುವಾತಗಳೆಂಬ ಗಾಳಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಗಾಳಿಗಳ ಆಕಾರ, ಕೆಳಗೆ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಏಳೇಳು ರಜ್ಜು ಚಚೌಕವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಾ, ತ್ರಸನಾಳದ ಮಧ್ಯೆ ಏಳು ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಗಲ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದ ಗಾಳಿಗಳ ಆಕಾರವಿದೆ ಮತ್ತು ತ್ರಸನಾಳದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಗಾಳಿಗಳು ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಾ ಮೂರುವರೆ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ಐದು ರಜ್ಜು ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಗಾಳಿಗಳ ಆಕಾರವಿದೆ. ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಗಾಳಿಗಳು ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಮೂರೂವರೆ ರಜ್ಜುವಿನ ಶಿರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಗಲ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಲೋಕವು ಇದೆ.

ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಯಾರೂ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇವರೂ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ತ್ರಸನಾಳ ರೂಪದ ಲೋಕವು ಅನಾದಿ ನಿಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರುಗಾಳಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಮುನ್ನೂರನಲವತ್ತಮೂರು ರಜ್ಜು ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸ್ಥಿರವಾದ ಗಾಳಿಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಎಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಿ, ವರ್ಣನಾತೀತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ಲೋಕದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಲೋಕವು, ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದು ಇದರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು.

ಅಧೋ ಲೋಕದ ಪರಿಚಯ

ಲೋಕವು, ಅಧೋಲೋಕ, ಮಧ್ಯಮಲೋಕ, ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ, ಎಂಬ ಮೂರು ಭೇದದಿಂದ ಇದೆ. ತ್ರಸನಾಳದ ಸರಿಮಧ್ಯದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಏಳು ರಜ್ಜುವಿನ ಸ್ಥಾನವೇ ಅಧೋಲೋಕವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಒಂದು ರಜ್ಜುವು, ಖರಭಾಗ, ಪಂಕಭಾಗ,

ಅಬ್ಬಹುಲಭಾಗ ಎಂಬ ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಮೇಲಿನ ಖರಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂತರದೇವತೆಗಳು, ಭವನ ದೇವತೆಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆ ಪಂಕಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಭವನದೇವತೆಗಳ, ಹತ್ತು ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅಸುರದೇವತೆಗಳು, ಮತ್ತು ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರದ ವ್ಯಂತರದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಕ್ಷಸರು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಅಬ್ಬಹುಲ ಭಾಗದ ಮೇಲಿನ ಒಂದನೇ ನರಕ ರತ್ನಪ್ರಭದಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ನಾರಕಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನರಕದಿಂದ ಕೆಳಗೆ, ಎರಡನೇ ಶರ್ಕರ ಪ್ರಭಾನರಕ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಬಳಿಕ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ರುಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ಮೂರನೆಯದಾದ ವಾಲುಕ ಪ್ರಭಾನರಕ ಭೂಮಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ನರಕದಿಂದ ಕೆಳಗೆ, ಒಂದು ರುಜ್ಜು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಕಪ್ರಭಾನರಕ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ಈ ನರಕದ ಕೆಳಗೆ, ಒಂದು ರುಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಧೂಮಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಐದನೆಯ ನರಕಭೂಮಿಯಿದೆ. ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ರುಜ್ಜು ಅಂತರದಲ್ಲಿ, ಆರನೆಯದಾದ ತಮಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ನರಕ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ಇದರ ಕೆಳಗೆ, ಒಂದು ರುಜ್ಜು ಪ್ರಮಾಣದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಏಳನೆಯ ಮಹಾತಮಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಕಭೂಮಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ನರಕದ ಕೆಳಗೆ ಅಡಿಭಾಗದ, ಒಂದು ರುಜ್ಜು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ದುಃಖದಿಂದ ಸದಾ ಇರುವ ನಿತ್ಯನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಇದ್ದು, ಈ ಜೀವಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಒಂದು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚ್ವಾಸದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹದಿನೆಂಟು ಸಾರಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಮಹಾದುಃಖದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಧ್ಯಮಲೋಕ

ಮಧ್ಯಮಲೋಕವು ತ್ರಸನಾಳದ ಸರಿಯಾದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮಲೋಕವು, ಒಂದು ರುಜ್ಜು ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಶಾಲತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದ ನಟ್ಟನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಎಂಬ ದ್ವೀಪವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ದ್ವೀಪವು ಬಳಿಯಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಇರುವ ಸುದರ್ಶನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಮೇರು ಪರ್ವತ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸುದರ್ಶನ ಮೇರುಗಿರಿಯು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ, ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಹಾಯೋಜನ ಪೀಠ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮೇರುಗಿರಿಯು ತಳದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯವರೆಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಹಾಯೋಜನ ಅಗಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾದ, ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತು ಯೋಜನ ಶಿಖರ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸುದರ್ಶನ ಮಹಾಮೇರು ಪರ್ವತವು ಸುವರ್ಣಮಯ ರೂಪದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ವೃತ್ತಾಕಾರದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಈ ಸುದರ್ಶನ ಮಹಾಮೇರು ಪರ್ವತವು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವತರಾಜ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಪರ್ವತವು ಶಿಖರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾಲ್ಕು ಅಂತಸ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸುದರ್ಶನ ಮೇರುವಿನ ಬುಡವು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದ್ದರೆ, ಶಿಖರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ, ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಅಕೃತ್ರಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾರು ಅಪ್ರತಿಮ ಜಿನ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿನ ಅಂತಸ್ತು ಇರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರ ಭೇದದಿಂದ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿಸ್ತಾರ, ಅಗಲ, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ, ಐನೂರು ಯೋಜನ, ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತುಯೋಜನ, ಮತ್ತು ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳೊಳಗೆ, ನೂರಾಂಟು ಅಕೃತ್ರಿಮ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳು ರತ್ನಮಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಿನಬಿಂಬಗಳು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಐನೂರು ಬಿಲ್ಲು, ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ಬಿಲ್ಲು ನೂರಾಪ್ಪತ್ತೈದು ಬಿಲ್ಲು, ಮತ್ತು ಅರವತ್ತೆರಡು ಬಿಲ್ಲು, ಉತ್ಸೇದದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಜಿನಮೂರ್ತಿಗಳು ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದೊಂದು ಸರ್ವಾಷ್ಟಯಕ್ಷನ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆಯೆಂದು ಆಗಮದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ, ವಿದಿಕ್ಕುಗಳಾದ ಆಗ್ನೇಯ, ನೈಋತ್ಯ, ವಾಯವ್ಯ, ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವನಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ವನಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಶಿಲಾಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪೀಠಗಳ ಮೇಲೆ, ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವವಿದೇಹದ ತೀರ್ಥಂಕರ ಬಾಲಕರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸೌಧರ್ಮ, ಈಶಾನ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗದ ದೇವೇಂದ್ರರು ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ನೈಋತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ, ಐರಾವತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಯವ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ವಿದೇಹದ ತೀರ್ಥಂಕರ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಪಾಂಡುಶಿಲಾ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ತೀರ್ಥಂಕರ ಬಾಲಕರಿಗೆ ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸುದರ್ಶನ ಮೇರು ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾನವರ ಅಳತೆಯ ಒಂದು ಮಾರು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸೌಧರ್ಮ, ಈಶಾನ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗಗಳ ವಿಮಾನಗಳಿವೆ.

ಸುದರ್ಶನ ಮೇರುವಿನ ಬುಡದ ವಿದಿಕುಗಳಲ್ಲಿ, ನಿಷದ ಪರ್ವತ, ನೀಲ ಪರ್ವತ, ಇದರ ಬುಡದಿಂದ ಮೇರುಗಿರಿಯವರೆಗೆ, ನಾಲ್ಕು ಗಜದಂತ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಈ ಗಜದಂತ ಪರ್ವತಗಳು, ಆನೆಗಳ ದಂತಗಳ ಆಕಾರದಿಂದ ಇದೆ. ಈ ಗಜದಂತ ಪರ್ವತಗಳ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ದೇವಕುರು ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಭೋಗಭೂಮಿಯಿದೆ. ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ಉತ್ತರಕುರು ಎಂಬ ಭೋಗಭೂಮಿಯಿದೆ. ಈ ಉತ್ತರಕುರು ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕಾಯ ರತ್ನನಿರ್ಮಿತ ಜಂಬೂ ವೃಕ್ಷ (ಜಂಬೂ ನೇರಳೆ ವೃಕ್ಷ) ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ, ಅಕೃತಿಮ ಜಿನ ಚೈತ್ರರತ್ನಮೂರ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಎಂದು ಪ್ರಥಮ ದ್ವೀಪದ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ, ದೇವಕುರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತಮ ಭೋಗಭೂಮಿಯಿದೆ. ಈ ದೇವಕುರುವಿನಲ್ಲಿ ಭೂಕಾಯದ ರತ್ನಖಚಿತ ಅಕೃತಿಮ ಶಾಲ್ಮಲಿ ವೃಕ್ಷ ಇರುತ್ತದೆ. (ಶಾಲ್ಮಲಿ ವೃಕ್ಷ ಎಂದರೆ ಬೂರುಗದ ಹತ್ತಿಯ ಮರ ಆಗಿದೆ). ಈ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕೃತಿಮ ರತ್ನಮಯ ಜಿನಮೂರ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಂಬೂ ಶಾಲ್ಮಲಿ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ, ಜಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಗಂಧಕುಟ, ಅಷ್ಟಮಹಾ ಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ, ಅಷ್ಟಮಂಗಲ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಶೋಭಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು ಮೇರುಗಿರಿಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅಪರವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇದೆ. ನಿಷದ ಪರ್ವತದಿಂದ ಸೀತಾನದಿಯು ಹೊರಟು, ದೇವಕುರು ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಮೇರುಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಧಭಾಗ ಸುತ್ತುವರಿದು ಗಜದಂತ ಪರ್ವತದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ, ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪೂರ್ವವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವು ದಕ್ಷಿಣ, ಉತ್ತರ ಎಂದು ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗ ಆಗಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಮೇರುವಿನ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅಪರವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣದಂತೆಯೇ ನೀಲಪರ್ವತದಿಂದ ಸೀತೋದಾನದಿಯು ಹೊರಟು, ಉತ್ತರಕುರು ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಮೇರುಗಿರಿಗೆ ಸುತ್ತುಹಾಕಿ, ಗಜದಂತ ಪರ್ವತದ ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಅಪರವಿದೇಹದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನದಿಯ ಹರಿಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಅಪರವಿದೇಹದಲ್ಲೂ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಎಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಭಾಗ

ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಿಷದ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ೧. ಕಚ್ಚಾ, ೨. ಸುಕಚ್ಚಾ, ೩. ಮಹಾಕಚ್ಚಾ, ೪. ಕಚ್ಚಾವತಿ ೫. ಅವರ್ತ, ೬. ಲಾಂಗಲಾವರ್ತ, ೭. ಪುಷ್ಕಲಾ, ೮. ಪುಷ್ಕಲಾವತಿ ಎಂಬ ಎಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯ

ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ೧. ಕ್ಷೇಮ, ೨. ಕ್ಷೇಮಾಪುರಿ, ೩. ಅರಿಷ್ಟ, ೪. ಅರಿಷ್ಟಪುರಿ, ೫. ಖಾಂಗ, ೬. ಮಂಜೂಷ, ೭. ಔಷಧಿ, ೮. ಪುಂಡರೀಕಿಣಿ, ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಂಟು ಮುಖ್ಯ ರಾಜಧಾನಿಗಳಿವೆ

ನೀಲ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ, ಸೀತಾನದಿಯ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೧. ವಚ್ಚಾ, ೨. ಸುವಚ್ಚಾ, ೩. ಮಹಾವಚ್ಚಾ, ೪. ವಚ್ಚಾವತಿ, ೫. ರಮ್ಯಾ, ೬. ರಮ್ಯಕಾ, ೭. ರಮಣೀಯಾ, ೮. ಮಂಗಲಾವತಿ, ಹೀಗೆ ಎಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಆರ್ಯಖಂಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೧. ಸುಸೀಮ, ೨. ಕುಂಡಲ, ೩. ಅಪರಾಜಿತ, ೪. ಪ್ರಭಾಕರೀ, ೫. ಅಂಕಾ, ೬. ವದ್ಮಾ, ೭. ಶುಭ, ೮. ರತ್ನಸಂಚಯ, ಎಂಬ ಮುಖ್ಯ ರಾಜಧಾನಿಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸುದರ್ಶನ ಮಹಾವೇರುವಿನ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಅಪರವಿದೇಹದ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಭಾಗವನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಿಷದ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ, ೧. ಪದ್ಮಾ, ೨. ಸುಪದ್ಮಾ, ೩. ಮಹಾಪದ್ಮ, ೪. ಪದ್ಮಕಾವತಿ, ೫. ಶಂಖಾ, ೬. ನಲಿನ, ೭. ಸಲಿಲ..... ಎಂಬ ಎಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೧. ಅಶವಪುರಿ, ೨. ಸಿಂಹಪುರಿ, ೩. ಮಹಾಪುರಿ, ೪. ವಿಜಯಪುರಿ, ೫. ಅರಜಾಪುರಿ, ೬. ವಿರಜಾಪುರಿ, ೭. ಅಶೋಕಾಪುರಿ, ೮. ವಿಶೋಕಾ ಪುರಿ, ಹೀಗೆ ಎಂಟು ಮಹಾರಾಜಧಾನಿ ನಗರಗಳಿವೆ.

ಸೀತೋದಾನದಿಯ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ನೀಲ ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ೧. ವಪ್ರ, ೨. ಸುವಪ್ರ, ೩. ಮಹಾವಪ್ರ, ೪. ವಪ್ರಕಾವತಿ, ೫. ಗಂಧಾ, ೬. ಸುಗಂಧಾ, ೭. ಗಂಧಿಲ, ೮. ಗಂಧಮಾಲಿನಿ, ಎಂಬ ಎಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಆರ್ಯಖಂಡದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಇರುವ ಎಂಟು ಮುಖ್ಯ ರಾಜಧಾನಿಗಳು, ೧. ವಿಜಯ, ೨. ವೈಜಯಂತಿ, ೩. ಜಯಂತಿ, ೪. ಅಪರಾಜಿತ, ೫. ಚಕ್ರಪುರಿ, ೬. ಖಿಡ್ಲಪುರಿ, ೭. ಆಯೋಧ್ಯಾ, ೮. ಅವಧ್ಯ, ಎಂಬ ಎಂಟು ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಂಗಡನೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಗಜದಂತ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಕ ನಿಷದ, ನೀಲ ಪರ್ವತದ ವರೆಗೆ (ಭದ್ರ ಶಾಲಾವನವಿದೆ. ಬಳಿಕ ಒಂದನೇಕ್ಷೇತ್ರ ಇದೆ. ಬಳಿಕ, ವಕ್ಷಾರಪರ್ವತವಿದೆ. ಬಳಿಕ ವಿಭಾಂಗಾ ನದಿ ಇದೆ.) ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಕ್ಷಾರ ಪರ್ವತ, ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಂಗಾನದಿ, ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ, ಎಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಂಗಡನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದ ಕಡೆ ಆಖ್ಯರಿಗೆ ಭೂತಾರಣ್ಯ, ಮಹಾವನಗಳಿವೆ. ಇದರ ಬಳಿಕ ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮೇರುವಿನ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿವರಣೆ ಆಗಿದೆ.

ಮೇರುವಿನ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ೧. ಭರತಕ್ಷೇತ್ರ, ೨. ಹೈಮವತ ಕ್ಷೇತ್ರ, ೩. ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೈಮವತ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜಘನ್ಯಭೂಮಿ ಆಗಿದೆ. ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರವು, ಮಧ್ಯಮ ಭೋಗಭೂಮಿ ಆಗಿದೆ. ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವ, ಮೂರು ಕುಲಾಚಲ ಪರ್ವತಗಳು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ೧. ಹಿಮವನ್, ೨. ಮಹಾಹಿಮವನ್, ೩. ನಿಷಧ, ಎಂದಿದೆ. ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಆರು ಖಂಡಗಳಾಗಿದೆ. ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತ ಇದೆ. ಇದರ ಎತ್ತರ ೫೦ ಯೋಜನ, ಅಗಲ ೧೦೦ ಯೋಜನ ಆಗಿದೆ. ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಐದು ಮೈಂಛ ಖಂಡಗಳು, ಒಂದು ಆರ್ಯ ಖಂಡ ಇದೆ. ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರವು, ೫೩೬ ಮಹಾಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ಎತ್ತರ ೧೦೦ ಯೋಜನ ಇದೆ. ಹೈಮವತಕ್ಷೇತ್ರವು ೨೧೦೫ ಮಹಾಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ಮಹಾಹಿಮವಾನ್ ಪರ್ವತವು, ೪೨೦೦ ಮಹಾಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ೨೦೦ ಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಇದೆ. ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರವು, ೮೪೨೦ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ನಿಷಧ ಪರ್ವತವು, ೧೬೮೪೦ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ೪೦೦ ಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಇದೆ. ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರವು ೩೩೬೮೦ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ಹಿಮವನ್, ಮಹಾಹಿಮವನ್, ನಿಷಧ ಪರ್ವತಗಳ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ, ಸರಾಸರಿ, ೧೦೦೦ ಯೋಜನ ಉದ್ದ, ೫೦೦ ಯೋಜನ ಅಗಲದ ಸರೋವರವಿದೆ. ಈ ಸರೋವರವು ಹಿಮವನ್ ಪರ್ವತದಷ್ಟೇ ಅಳತೆ ಇದೆ. ಈ ಸರೋವರದ ಹೆಸರು, ಪದ್ಮಸರೋವರ ಎಂದಿದೆ. ಇದರ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ, ೧ ಯೋಜನಾ ಅಗಲದ ಭೂಕಾಯ ತಾವರೆಯ ಆಕಾರದ ಭೂಮಿಯಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ದೇವಿಯು ಸಾಮಾನಿಕ, ಪರಿಚಾರಕ ದೇವಿಯರ ಜತೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ಆಯುಷ್ಯ, ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಇದೆ. ಪದ್ಮಸರೋವರದ ಆಳ, ಹತ್ತು ಯೋಜನ ಇದೆ.

ಮಹಾಹಿಮವನ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ಮಹಾಪದ್ಮ ಸರೋವರವಿದೆ. ಇದರ ಅಗಲವು ೧೦೦೦ ಯೋಜನ, ಉದ್ದವು ೨೦೦೦ ಆಗಿದೆ. ಆಳವು ೨೦ ಯೋಜನ ಇದೆ. ಈ ಸರೋವರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ೨ ಯೋಜನ ಅಗಲದ, ಭೂಕಾಯದ ತಾವರೆಯಭೂಮಿ ಇದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಹ್ರೀ ದೇವಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಕಿ ವಿಚಾರ ಶ್ರೀ ದೇವಿಯಂತೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ನಿಷಧ ಪರ್ವತದ ಮಧ್ಯೆ, ತಿಗಿಂಭ ಎಂಬ ಸರೋವರ ಇದೆ. ಇದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನ ಅಗಲದ ಭೂಕಾಯ ಕಮಲ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೃತಿ ದೇವಿಯು ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ವೈಭವವು, ಶ್ರೀ ದೇವಿಯಂತೆ ಇದೆ. ತಿಗಿಂಭ ಸರೋವರದ ಆಳ, ೪೦ ಯೋಜನ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹಿಮವನ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಮಸರೋವರದಿಂದ ಮೂರು ನದಿಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಾ ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರ್ಯ ಖಂಡವನ್ನು ವಿಭಾಗ

ಮಾಡಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಧು ನದಿಯು ಹರಿಯುತ್ತಾ ವಿಜಯಾರ್ಧದ ಮುಖಾಂತರ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಆರ್ಯಖಂಡದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದು, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ನದಿಗಳ ಹರಿಯುವಿಕೆಯಿಂದ ವಿಜಯಾರ್ಧಗಿರಿಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಮೂರು ಮೈಂಛ ಖಂಡಗಳಾಗಿವೆ. ಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯ ಒಂದು ಆರ್ಯ ಖಂಡವಾಗಿಯೂ, ಐದು ಮೈಂಛ ಖಂಡವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಮವನ್ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟ ಮೂರನೇ ರೋಹಿತ ನದಿಯು ಪದ್ಮಸರೋವರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಹರಿಯುತ್ತಾ ಜಘನ್ಯ ಭೋಗಭೂಮಿ ಹೈಮವತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಧಭಾಗ ಸುತ್ತುವರಿದು, ಭೋಗಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿದು ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಹಾಹಿಮವಾನ್ ಪರ್ವತದ, ಮಹಾ ಪದ್ಮ ಸರೋವರದಿಂದ ಹೊರಟ ರೋಹಿತಾಸ್ಯ, ಹರಿತ್, ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ರೋಹಿತಾಸ್ಯ ನದಿಯು ಜಗನ್ಯ ಹೈಮವತ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲ ಗಿರಿಗೆ ಉಳಿದರ್ಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು ಹರಿತ್ ನದಿಯು, ಮಧ್ಯಮ ಭೋಗಭೂಮಿಯಾದ, ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಧಭಾಗ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿಷಧ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ, ತಿಗಿಂಭ ಸರೋವರದಿಂದ ಹೊರಟ ಹರಿಕಾಂತ ಮತ್ತು ಸೀತಾ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹರಿಕಾಂತ ನದಿಯು, ಭೋಗಭೂಮಿ ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರದ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಅರ್ಧಭಾಗ ಸುತ್ತುವರಿದು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಸೀತಾನದಿಯು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.

ಮೇರುಗಿರಿಯ ಉತ್ತರಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ, ಐರಾವತಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಸ್ತಾರವು ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಐರಾವತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ೬ ಖಂಡಗಳಾಗಿ ರಕ್ತಾನ್ದ, ರಕ್ತೋದನದಿಗಳು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನದಿಗಳು, ಶಿಖರ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ನದಿ, ರೂಪ್ಯಕೂಲವು, ಹೈರಣ್ಯವತ ಎಂಬ ಜಘನ್ಯಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಸುತ್ತುವರಿದು, ಪೂರ್ವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ರುಕ್ಮಿ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟ ಎರಡು ನದಿಗಳಾದ, ಸ್ವರ್ಣಕೂಲ ಮತ್ತು ನರಕಾಂತನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಣಕೂಲ ನದಿಯು ರುಕ್ಮಿ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು, ರಮ್ಯಕ ಎಂಬ ಮಧ್ಯಮ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಠಿ ನದಿಯು, ಮಧ್ಯಮ ರಮ್ಯಕ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಸುತ್ತುಹಾಕಿ

ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ನೀಲ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟ ನಾರಿನದಿಯು ನೀಲಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ಕುಂಡಲಗಿರಿಗೆ ಸುತ್ತುವುದು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ನೀಲಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟ ಸೀತೋದಾ ನದಿಯು ಪಶ್ಚಿಮ ವಿದೇಹದ ಮಧ್ಯ ಹರಿದು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಕೂಡುತ್ತದೆ. ಶಿಖರಿ ಪರ್ವತದ ಮಹಾಪುಂಡರಿಕಾ ಎಂಬ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರುಕ್ಮಿಪರ್ವತದ ಪುಂಡರಿಕ ಕೊಳದಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಿದೇವಿಯು ಇರುತ್ತಾಳೆ. ನೀಲಪರ್ವತದ ಕೇಸರಿ ಎಂಬ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿದೇವಿಯು ಇರುವಳು. ಈ ದೇವಿಯರ ವೈಭವ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಿಯರಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ವಿದೇಹಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಕ್ಷಾರ ಪರ್ವತ ವಿಭಂಗ ನದಿಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಆರ್ಯಖಂಡಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಆರ್ಯ ಖಂಡಕ್ಕೆ, ಐದೈದು ಮೈಂಥ ಖಂಡಗಳಿವೆ. ಈ ಷಡ್‌ಖಂಡಗಳ ವಿಭಾಗವು ನಿಷಧ ಪರ್ವತದ ಬುಡದಿಂದ ಹೊರಟ ಗಂಗಾ, ಸಿಂಧು ನದಿಗಳಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ನೀಲ ಪರ್ವತದ ಬುಡದಿಂದ ಹೊರಟ ರಕ್ತಾ, ರಕ್ತೋದಾ, ನದಿಗಳಿಂದಾಗುತ್ತವೆ. ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣವು, ೫೦೦ ಬಿಲ್ಲು ಇರುತ್ತವೆ. ಉತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಆಯುಷ್ಯವು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಪೂರ್ವ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು, ೩೪ ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಈ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ೧೦ ಯೋಜನದ ಮೇಲೆ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಕ್ಕೆ, ೫೦-೬೦ ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಕೃತ್ರಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿವರಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕುಂಡಲಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಇದೆ. ಕುಂಡಲಗಿರಿ ೧೦೦ ಯೋಜನ ಎತ್ತರವಿದೆ.

ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರ

ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರವು, ಜಂಬೂದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರವು, ೨ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರ ಅಗಲ ಇದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ೪೮ ಕುಮಾನುಷ ಕುಭೋಗ ಭೂಮಿಯಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯ ಮನುಷ್ಯರ ಮುಖಗಳು ಆನೆಯ ಮುಖದಂತೆ, ವಾನರರ (ಕಪಿ) ಮುಖದಂತೆ ಇರುವವು, ಕುದುರೆ, ಹಂದಿ, ಕತ್ತೆ, ಕೋಣ, ಎತ್ತುವೊದಲಾದ ಮುಖದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲ ಇರುವವರು, ಉದ್ದವಾದ ಕಿವಿ ಇರುವವರು ಈ ರೀತಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಮಾನವರು, ಈ ೪೮ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವರ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣ, ೧ ಕೋಶ ಎತ್ತರ ಇದೆ. ಮಲ ಮೂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದ, ರೋಗಗಳಿಲ್ಲದ ಶರೀರ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಿಹಿಯಾಗಿ ಅಮೃತದಂತಿರುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಸಿವೆ ಆದಾಗ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಿಹಿಯಾದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಆಯುಷ್ಯವು, ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕುಭೋಗ ಭೂಮಿಯ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹೆಂಗಸರು, ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾಗಿ ಅವರ ರೂಪದ ಅವಳಿ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅವಳಿ ಶಿಶುಗಳು, ೪೮ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಚೀಪುತ್ತಾ ಪ್ರಾಯಸ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನಸ್ಸು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಜಾತಿ ಸ್ಮರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಶರೀರವು, ೪೮ ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ತಾಯಿಯರನ್ನು ನೋಡದವರಾಗಿ ರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವವರು ಮಿಥ್ಯಾದಾನಾದಿಗಳ ಭಕ್ತರಾಗಿ, ಆರಾಧಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳು

ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವ್ಯಂತರ ದ್ವೀಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಣೆಯುವಾದ ವಸತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಶರೀರಗಳು ವೈಕ್ರಿಯಕ ಶರೀರಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರು ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ಥಾನಗಳು ಉಪಪಾದಶಯ್ಯೆ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತದೊಳಗೆ ಶರೀರಧಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರದ ದೇವತೆಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಷ್ಯವು ೧೦ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಆರ್ತಧ್ಯಾನದಿಂದ, ಮಂದ ಕಷಾಯದಿಂದ, ಮನುಷ್ಯರು, ತೀರ್ಯಚ ಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು ಈ ವ್ಯಂತರ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪ

ಮಹಾಲವಣ ಸಮುದ್ರದ ಹೊರ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ಲವಣ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವುದು, ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪ ಇದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದ ವಿಸ್ತರವು ಅಗಲವು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ, ಎರಡು ಮಹಾಮೇರು ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಎತ್ತರ ಎಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಹಾಯೋಜನ ಆಗಿದೆ. ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಮೇರುವಿನ ಹೆಸರು, ವಿಜಯ ಮೇರು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಮೇರುವಿನ ಹೆಸರು ಅಚಲ ಮೇರು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇರು ಪರ್ವತಗಳ

ಅಕ್ಕತಿಯು ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳು, ವನಗಳು ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದ ಸುದರ್ಶನ ಮೇರುವಿನಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಮೇರುವಿಗೆ, ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳಾದ ದೇವಕುರು, ಉತ್ತರಕುರುಇರುತ್ತವೆ. ಗಜದಂತ ಪರ್ವತಗಳು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ವಿದೇಹ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅಪರವಿದೇಹ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಈ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿಗಳ ದೇಶ, ಪಟ್ಟಣ, ರಾಜಧಾನಿ, ನದಿಗಳು ವಿಜಯಾರ್ಧ ಪರ್ವತಗಳು ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದ ಹೆಸರಿನಂತಿದೆ. ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪವು ಬಳಿಯಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಖಂಡಭೇದಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಭೇದಗಳು, ಕುಲಾಚಲ ಪರ್ವತಗಳು, ಧಾತಕೀಖಂಡದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಆ ರೀತಿಯಂತೆ ಇದೆ. ಈ ಖಂಡದ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವಾಗಲು ಕಾರಣವಾದ ವಕ್ಷಾರ ಪರ್ವತಗಳಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಿಂದಾಗಿ, ಧಾತಕೀಕಂಡದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ ಉತ್ತರ ರೂಪದಿಂದ ಎರಡು ಮೂಲ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಭಾಗದಿಂದಾಗಿ, ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಎರಡೆರಡು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪ ಎಂದು ಹೆಸರು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಈ ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ, ಉತ್ತರಕುರು ಉತ್ತಮ ಭೋಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ, ಬೂಕಾಯ ರತ್ನಮಯ ಧಾತಕೀವೃಕ್ಷ ಇರುತ್ತದೆ. ಧಾತಕೀವೃಕ್ಷ ಎಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಮರ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಹೂವು, ಕಾಯಿ, ಎಲೆಗಳಂತೆಯೇ, ಧಾತಕೀವೃಕ್ಷವು ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಿನ ಚೈತ್ಯಲಕ್ಕತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಇದ್ದು, ಗಂಧಕುಟ, ಅಷ್ಟವಂಗವ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ, ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶೋತೃಗಳಾದ ನಿಮಗೆ ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕಾಲೋದಕ ಸಮುದ್ರ

ಕಾಲೋದಕ ಸಮುದ್ರ ಅಂದರೆ, ನೀರಿನ ರುಚಿಯ ಸಮುದ್ರ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಲವಣ ಸಮುದ್ರ ಅಂದರೆ, ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಸಮುದ್ರ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕಾಲೋದಕ ಸಮುದ್ರವು, ೮ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಅಗಲದಿಂದ ವಿಸ್ತಾರ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಲವಣ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ, ಕುಮಾನುಷದ್ವೀಪಗಳು, ೪೮ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಮಾನುಷರ ಶರೀರದ ರೂಪವು ೪೮ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಆಯುಷ್ಯ, ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣವು, ಜೀವನವು, ಲವಣ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಕುಭೋಗ ಭೂಮಿಯ ಮಾನವರಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು, ಜಲಚರ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪದ ಪರಿಚಯ

ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪವು ಮಾನವರ ವಾಸದ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯ ದ್ವೀಪ ಆಗಿದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದ ವಿಸ್ತಾರವು, ೧೬ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಆಗಿದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವುದು, ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಪರ್ವತ. ಈ ಪರ್ವತವು ಬುಡದಲ್ಲಿ ೪೦೦ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ೧೦೦ ಯೋಜನ ಅಗಲ ಇದೆ. ಎತ್ತರವು ಕೂಡಾ ೧೦೦ ಮಹಾಯೋಜನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಈ ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಪರ್ವತದ ಆಕಾರ ಇದೆ. ಈ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ, ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಕತಿಯು ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಇದೆ.

ಈ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಏಕೆ ಬಂತು? ಏಕೆಂದರೆ! ಈ ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ ಹಾದು ಹೋಗಲು ಮಾನವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ ಈ ಪರ್ವತದ ಸುತ್ತು, ೨೮ ಗುಹಾದ್ವಾರಗಳಿವೆ. ಈ ಗುಹೆಗಳೊಳಗೆ ಗಂಗಾ ಸಿಂಧ್ಯಾದಿ, ೧೪, ೧೪ ನದಿಗಳು ಪುಷ್ಕರವರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಕರವರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ, ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು, ಕಬ್ಬಿನ ರಸದ ರುಚಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಈ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪವು ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ೮ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಷ್ಟು ಅಗಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪದ ಸುತ್ತಳತೆಯು ೪೫ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಆಗಿದೆ. ಈ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ, ಮಂದಾರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೇರು ಪರ್ವತವು, ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿನಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೇರು ಪರ್ವತವು, ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾದಿಗಳು, ಧಾತಕೀಖಂಡ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪ ಎಂದಾಗಲು ಕಾರಣ? ಏನೆಂದರೆ! ಪೂರ್ವ ಮೇರು, ಪಶ್ಚಿಮ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರ ಕುರು ಉತ್ತಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಕಾಯ ರತ್ನ ಖಚಿತ ಪುಷ್ಕರ ಎಂಬ ಚೈತ್ಯವೃಕ್ಷ ಇರುವುದರಿಂದ ಪುಷ್ಕರ ಎಂದೂ ಅರ್ಧ ದ್ವೀಪ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಒಟ್ಟು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ಎಂದೂ, ದ್ವೀಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದ್ವೀಪ ಎಂದೂ ಶಬ್ದವು ಒಟ್ಟಾಗಿ, ಪುಷ್ಕರಾರ್ಧ ದ್ವೀಪ ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಪರ್ವತದ ಹೋರಭಾಗದ ನಿರೂಪಣೆಯಂತೆ, ಭವ್ಯರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಶೋತೃಗಳೇ ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಅರ್ಧ ದ್ವೀಪದ ಬಳಿಕ, ಪುಷ್ಕರವರ ಸಮುದ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅಗಲವು ೩೨ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ನಿಶಬ್ಧ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದ್ವೀಪಗಳು, ಸಮುದ್ರಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಅಗಲವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ದ್ವೀಪವು ಘೃತವರ ದ್ವೀಪವಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಸಮುದ್ರವು ಘೃತವರ ಸಮುದ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ತುಪ್ಪದ ರುಚಿ ವಾಸನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಐದನೇ ದ್ವೀಪವು, ಕ್ಷೀರವರ ದ್ವೀಪವಾಗಿದೆ. ಐನೇ ಸಮುದ್ರವು ಕ್ಷೀರವರ ಸಮುದ್ರ, ಈ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಹಾಲಿನ ರುಚಿ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಒನೇ ದ್ವೀಪವು ದಧಿವರ ಸಮುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಒನೇ ಸಮುದ್ರವು ದಧಿವರ ಸಮುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರುವಾಸಿ ಆಗಿದೆ. ಇದರ ಬಳಿಕ ಒನೇ ದ್ವೀಪವು ಗಂಧವರ ದ್ವೀಪ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಒನೇ ಸಮುದ್ರವು ಗಂಧವರ ಸಮುದ್ರ ಎಂದಾಗಿದೆ.

ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪ, ಸಮುದ್ರ

ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪವು ಏನೇ ದ್ವೀಪ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶೇಷತೆ ಏನು? ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮ, ದಕ್ಷಿಣ, ಉತ್ತರ ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಕೊಳಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಸರೋವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ೮೦ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಇರುವ ನೀಲವರ್ಣದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಜನ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಈ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಅಕೃತಿಮ ಜಿನ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸರೋವರಗಳ ಹೊರ ಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು, ನಾಲ್ಕು ದಧಿಮುಖ ಪರ್ವತಗಳಿವೆ. ಈ ಪರ್ವತಗಳು ಮೊಸರಿನ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಎತ್ತರದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ದಧಿಮುಖ ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ, ನಾಲ್ಕರಂತೆ, ೧೬ ಅಕೃತಿಮ ಜಿನ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸರೋವರಗಳ ಹೊರಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ೮ ಕಡೆ ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ, ವನ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಹೊಂಬಣ್ಣದ, ಎಂಟೆಂಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ರತಿಕರ ಪರ್ವತಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ, ಎಂಟೆಂಟು ಅಕೃತಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಒಟ್ಟು ೩೨ ಅಕೃತಿಮ ಜಿನ ಚೈತ್ಯಾಲಯ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೫೨ ಅಕೃತಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ವರ್ಣನಾತೀತವಾಗಿದೆ. ಗೋಪುರ ದ್ವಾರಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಧೂಪಘಟ್ಟಗಳು ಸದಾ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತೋರಣ ಧ್ವಜ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿಂದಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಚೈತ್ಯಾಲಯದೊಳಗೆ, ೧೦೮ರಂತೆ

ರತ್ನಮಯ ಜಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ೫೦೦ ಬಿಲ್ಲು ಪ್ರಮಾಣ ಎತ್ತರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ, ಭವನ, ವ್ಯಂತರ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಕಲ್ಪವಾಸಿ, ದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಆಷಾಢ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸಗಳ ಅಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ತನಕ, ಎಂಟೆಂಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ನಂದೀಶ್ವರ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಾಲ್ಕು ಭೇದಗಳ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿದೇವತೆಗಳು ಎಂಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ, ಪ್ರತಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆರಾರು ಗಂಟೆ, ೧೫ ಘಳಿಗೆಯವರೆಗೆ, ಅಭಿಷೇಕ ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಪೂಜೆ, ವಾದ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಗಾಯನಗಳ ವೈಭವಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಆನಂದ ಪಡೆದು ಪುಣ್ಯಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಗಳಾದ ಮಾನವರು ನಂದೀಶ್ವರ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಆಷಾಢ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಫಾಲ್ಗುಣ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಪರ್ಯಂತರ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅಷ್ಟಾಹಿಕ ಪರ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಪೂಜಾ ಧರ್ಮದ ಲಾಭ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನಂದೀಶ್ವರ ಸಮುದ್ರ

ನಂದೀಶ್ವರ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದ್ರಗಳು ಇಕ್ಷುರಸದ ಸ್ವಾದದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಘೃತವರ ದ್ವೀಪ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಸಮೂಹ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆ ಗಳು ಕ್ರೀಡೆ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ಆನಂದಪಟ್ಟು ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಇದೆ. ಅನಾದಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

೧೧ನೇ ರುಚಿರವರ ದ್ವೀಪ

ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುವುದು ರುಚಿರವರ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿ ಇದೆ. ಈ ಪರ್ವತದ ಪೂರ್ವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಅಕೃತಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಈ ಅಕೃತಿಮ ಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳು ವೈಭವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ, ಛಿನ್ನದೇವಿಯರು ಸದಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಛಿನ್ನದೇವಿಯರು, ಶ್ರೀ, ಪ್ರೀ, ಮೊದಲಾದ ದೇವಿಯರು, ತೀರ್ಥಂಕರರ ಗರ್ಭಾಧಾನದಿಂದ, ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕದವರೆಗೆ ದೇವೇಂದ್ರರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಂತ್ಯದ ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ದ್ವೀಪ ಸಮುದ್ರ

ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವೀಪಗಳು ಸಮುದ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ದ್ವೀಪವು ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಸಮುದ್ರವು ಲವಣ ಸಮುದ್ರ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ದ್ವೀಪಗಳು ಸಮುದ್ರಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂತಿಮ ದ್ವೀಪವು ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ದ್ವೀಪ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಬಾಹಿರರಾದವರು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದ ಪೋಷಕರು, ಮಂದಕಷಾಯ ಇದ್ದವರು, ತಿಯಂಚ ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಪಶುಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ತಿಯಂಚ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ, ವೈರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತಿಯಂಚ ಜೀವಿಗಳು ಆ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವ ಹಣ್ಣು ಫಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೊಳಗಳ ಸಿಹಿನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರ ಉತ್ಸೇದವು ಒಂದು ಕೋಶ ಆಗಿದೆ. ೨ ಮೈಲಿನಷ್ಟು ಆಯುಷ್ಯವು ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಇದೆ.

ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದ ಸಮುದ್ರವು ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ಸಮುದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರ ನೀರು, ನೀರಿನಂತೆ ಇದೆ. ಈ ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ಸಮುದ್ರದ ಸರಿ ಅರ್ಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದು, ಈ ನೀರಲ್ಲಿ ಜಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಸಾವಿರ ಮಹಾಯೋಜನ ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ೫೦೦ ಯೋಜನ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೊಸಳೆ, ಆವೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಜಲಚರ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಒಂದು ಪಲ್ಯದಷ್ಟು ಇದೆ. ಬಳಿಕ ಅರ್ಧ ಭಾಗದ ಸ್ವಯಂಭೂರಮಣ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಬಂಡೆಯಂತೆ ಗಟ್ಟಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಿಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತ್ರಸನಾಳವು ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದ ವಿಚಾರ ಮುಗಿಯಿತು.

ಜ್ಯೋತಿರ್ ಲೋಕ

ಜ್ಯೋತಿರ್ ಲೋಕವು, ಭೂಮಿಯಿಂದ ೭೯೦ ಮಹಾಯೋಜನದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕವು ೧ ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೆ ಚಿತ್ರಭೂಮಿ ಎಂದು, ೧೦ ಸಾವಿರ ಯೋಜನವೂ, ಜ್ಯೋತಿರ್ ಲೋಕವು ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ೧ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಜ್ಯೋತಿರ್ ಲೋಕವು ೧೦೦ ಯೋಜನ ದಪ್ಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಮುಖ್ಯ ಭೇದಗಳಿವೆ. ತಾರೆಗಳು, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಕೆಳಗಿನ ೩ ಯೋಜನದ ವರೆಗೆ ತಾರಾ ದೇವತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಳಿಕ ೧೦ ಯೋಜನದ ವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯ, ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಮೇಲೆ ೮೦ ಯೋಜನದ ವರೆಗೆ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಪುನಃ ಮೇಲೆ ೪ ಯೋಜನದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ, ಕುಜಗ್ರಹಗಳ ವಿಮಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಳಿಕ ಮೇಲೆ ೩ ಯೋಜನದ ವರೆಗೆ ಬುಧಗ್ರಹಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ೩ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ, ಗುರುಗ್ರಹಗಳು ಇರುವವು. ಬಳಿಕ ೩ ಯೋಜನದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಗ್ರಹಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಮೇಲೆ ೪ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶನಿ, ಗ್ರಹಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ವಿಮಾನದ ಕೆಳಗೆ ರಾಹುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ವಿಮಾನದ ಕೆಳಗೆ ಕೇತುಗ್ರಹಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರಗಳು ೧೦ ಬಿಲ್ಲು ಎತ್ತರ ಇದೆ. ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯವು ಒಂದು ಪಲ್ಯದ ಎಂಟನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ, ಎರಡೆರಡು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿ ಗ್ರಹಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ತಾರೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗ್ರಹಗಳ ಸಂಚಾರದಿಂದಾಗಿ, ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ, ಮತ್ತು ಸಂಕ್ರಮಣಗಳು ಋತುಭೇದಗಳು, ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ, ಕರಣ, ಲಗ್ನ ಪ್ರಮಾಣ, ಅಂಶಗಳು, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿ ಭೇದಗಳಾಗಿದ್ದು, ಜ್ಯೋತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ, ಎರಡುವರೆ ದ್ವೀಪದ ಮೇಲೆ, ಇರುವ ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೊರಗೆ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇರು ಪರ್ವತದಿಂದ, ೧೦ ಯೋಜನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಈ ದೇವತೆಗಳ ಸಂಚಾರ ಇದೆ. ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರತಿ, ೫೦ ಸಾವಿರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೋಜನದಲ್ಲಿ, ಮಾನುಷೋತ್ತರ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿಗ್ರಹಗಳು, ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾದಿಗ್ರಹಗಳ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಂತರ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಭವನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ೭ ಕೋಟಿ ೭೨ ಲಕ್ಷ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಜಿನಚೈತ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಅಸುರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಒಂದು ಸಾಗರ ಆಯುಷ್ಯ ಇದೆ. ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಭವನ ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಒಂದು ಪಲ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಆಯುಷ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣ, ೧೦ ಬಿಲ್ಲು ಎತ್ತರ ಇದೆ.

ಕಲ್ಪವಾಸಿ ದೇವತೆಗಳು

ಸುದರ್ಶನ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಿಂದ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇತ್ರದ, ೫೦೦ ಬಿಲ್ಲು ಉತ್ಸೇದದ ಮನುಷ್ಯರ ಒಂದು ಮಾರುವಿನಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಇರುವ, ೧ನೇ ೨ನೇ, ಸ್ವರ್ಗಗಳಾದ, ಸೌಧರ್ಮ, ಈಶಾನ, ಸ್ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಈ ಸ್ವರ್ಗಗಳ ವಿಭಾಗಗಳ ನಡುವೆ ಎತ್ತರವಾದ ವಜ್ರದ ವೇದಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ವರ್ಗಗಳು ಅರ್ಧರಜ್ಜು ಅಗಲವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೌಧರ್ಮದ್ರ ಅಮರಾವತಿ ವಿಮಾನ ಭೂಮಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ ಭೇದಗಳು, ೧೦ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವು ಇಂದ್ರ, ಸಾಮಾನಿಕ, ತ್ರಾಯತ್ರೀಶ, ಪಾರಿಷದ, ಆತ್ಮರಕ್ಷ, ಲೋಕಪಾಲ, ಅನೀಕ, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕ, ಅಭಿಯೋಗ್ಯ, ಕಿಲ್ವಿಷಿಕ, ಎಂದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ರಾಜನಂತೆ, ಇಂದ್ರದೇವನಿದ್ದಾನೆ. ಆಚ್ಛೆಯ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಾ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನಿಕರು ಮಂತ್ರಿಪುರೋಹಿತರಂತೆ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು, ತ್ರಾಯತ್ರೀಶರು ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವವರು, ಪಾರಿಷದ ದೇವತೆಗಳು ಅಂಗರಕ್ಷಕರಂತೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವವರು, ಆತ್ಮರಕ್ಷಕರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವರು ಲೋಕಪಾಲ ದೇವತೆಗಳು. ಇಂದ್ರನ ಏಳು ಪ್ರಕಾರದ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳು, ಅನೀಕರು. ನಾಗರಿಕರಂತೆ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕರು. ದೇವತೆಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವವರು, ಅಭಿಯೋಗ್ಯ ದೇವತೆಗಳು. ನೀಚರಂತೆ ಕೀಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು, ಕಿಲ್ವಿಷಿಕ ದೇವತೆಗಳಾಗಿರುವರು.

ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ, ೧೬ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಇವು ಜತೆಯಾಗಿ, ೮ ಜೋಡಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ವರ್ಗಗಳ ಹೆಸರು, ೧ ಸೌಧರ್ಮ, ಈಶಾನ, ೨ ಸಾನತುಮಾರ, ಮಾಹೇಂದ್ರ, ೩ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರ, ೪. ಲಾಂತವ, ಕಾಪಿಷ್ಯ, ೫ ಶುಕ್ರ, ಮಹಾಶುಕ್ರ, ೬ ಶತಾರ, ಸಹಸ್ರಾರ, ೭ ಆನತ, ಪ್ರಾಣತ, ೮ ಆರಣ, ಅಚ್ಚುತ, ಎಂದಿದೆ.

ಭವನದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ ಪ್ರಕಾರ ಹೀಗಿದೆ. ಅಸುರ, ನಾಗ, ವಿದ್ಯುತ, ಸುಪರ್ಣ, ಅಗ್ನಿ, ವಾತ, ಸ್ತನಿತ, ಉದಧಿ, ದ್ವೀಪ, ದಿಕ್ಕುಮಾರ, ಎಂಬ ಹತ್ತು ಪ್ರಕಾರ ದೇವತೆಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ, ೮ ಭೇದ ಇದೆ. ಕಿನ್ನರ, ಕಿಂಪುರುಷ, ಮಹೋರಗ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿ, ಎಂದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಂತರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜ್ಯೋತಿರ್ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ ಭೇದಗಳ, ೧೦ರಲ್ಲಿ ತ್ರಾಯತ್ರೀಶ, ಲೋಕಪಾಲ, ಎಂಬ ಎರಡು ಭೇದಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಲೌಕಾಂತಿಕ ದೇವತೆಗಳು

ಲೌಕಾಂತಿಕ ದೇವತೆಗಳು, ಐದನೇ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರ್ಗದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪ್ರಕಾರದ ಹೆಸರಿನವರುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಸ್ವತ, ಆದಿತ್ಯ, ವಹ್ನಿ, ಅರುಣ, ಗರ್ಭತೋಯ, ತುಷಿತ, ಅಬ್ಯಾಭಾದ, ಅರಿಷ್ಟ, ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಲೌಕಾಂತಿಕರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಏನೆಂದರೆ ಇವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಒಂದೇ ಭವರಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಅಯುಷ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ, ಎಂಟು ಸಾಗರ ವರ್ಷ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಇವರು ತೀರ್ಥಕರರ ತಪಃಕಲ್ಯಾಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಪವಾಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣವು ೧ ಮತ್ತು ೨ನೇ ಸ್ವರ್ಗದವರು ೭ಮೊಳದವರಿದ್ದಾರೆ. ೩ ಮತ್ತು ೪ರಲ್ಲಿ ಆರು ಮೊಳ, ೫ ರಿಂದ ೮ರಲ್ಲಿ ಐದು ಮೊಳ, ೯ ರಿಂದ ೧೨ರವರೆಗೆ, ೪ ಮೊಳ, ೧೩ ಮತ್ತು ೧೪ರಲ್ಲಿ ೩ ಮೊಳ, ೧೫ ಮತ್ತು ೧೬ರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೊಳ, ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು, ಕ್ರಮದಂತೆ, ೭, ೧೦, ೧೪, ೧೬, ೧೮, ೨೦, ಸಾಗರ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀ ದೇವಿಯರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಷದಿಂದ ರೂಪದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರ್ಗದ ಜತೆಗೆ ದೇವಿಯರ ರೂಪ ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಜತೆಗೆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ 'ಕಾಮೇಚ್ಛೆಪೂರ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ೧ನೇ ೨ನೇ ಸ್ವರ್ಗದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀ ದೇವಿಯರ ಜನನ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ೧೬ ನೇ ಸ್ವರ್ಗದವರು ಸಹಿತ ೧, ೨ನೇ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ತಮ್ಮ ದೇವಿಯರ ಆಯುಷ್ಯವು ೫೫ ಪಲ್ಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇತರ ಸ್ವರ್ಗದ ದೇವಿಯರ ಆಯುಷ್ಯವು ೫ ಪಲ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಪಾತೀತ ಅಹಮಿಂದ್ರರು

ಇವರಲ್ಲಿ ೩ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ನವಗ್ರ್ಯವೇಕ, ನವಾಣುತ್ತರೆ, ಪಂಚಾಣುತ್ತರೆ ಎಂದಿದೆ. ನವಗ್ರ್ಯವೇಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗವಿದೆ. ಕೆಳಗಿನದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಮಾನ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಮಾನ, ಮೇಲೆ ಮೂರು ವಿಮಾನ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗ್ರ್ಯವೇಕದ ವಿಮಾನದ ಹೆಸರು, ಸುದರ್ಶನ, ಅಮೋಘ, ಸುಪ್ರಬುದ್ಧ, ಯತೋಧರ, ಸುದ್ರ, ವಿಶಾಲ, ಸುಮನ, ಸೌಮನ, ಪ್ರೀತೀಕರ ಎಂದಿದೆ. ಈ ನವಗ್ರ್ಯವೇಕದ ಮೇಲೆ, ಅನೇಕ ಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ ನವಾಣುತ್ತರೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಅಹಮಿಂದ್ರಲೋಕವಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ೧ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ೮ ವಿಮಾನಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳ ಹೆಸರು, ಆದಿತ್ಯ, ಅರ್ಚಿ, ಅರ್ಚಿಮಾಲೀ, ವೈರೋಚನ, ಪ್ರಭಾಸ,

ಅರ್ಚಿಪ್ರಭ, ಅರ್ಚಿಮಧ್ಯ, ಅರ್ಚಿರಾವರ್ತ, ಅರ್ಚಿವಿಶಿಷ್ಟ, ಎಂದಿದೆ. ಈ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಯೋಜನಗಳ ಮೇಲೆ, ಪಂಚಾಣುತ್ಪರ ಎಂದು ನಾಮದಿಂದ ಇರುವ, ೫ ವಿಮಾನಗಳಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಯ, ವೈಜಯಂತ, ಜಯಂತ, ಅಪರಾಜಿತ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಮಾನಗಳಿವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ ವಿಮಾನ ಇದೆ. ಮತ್ತು ನವಗ್ರಿವೇಕ, ೯ ರಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ತನಕ ೨೩, ೨೪, ೨೫, ೨೬, ೨೭, ೨೮, ೨೯, ೩೦, ೩೧, ಸಾಗರ ವರ್ಷಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಇದೆ. ಆರು ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ವಿಮಾನಗಳ ಅಹಮಿದ್ರರು, ೧೧೧ ಮೊಳ (ಹಸ್ತ) ಎತ್ತರ ಇರುವರು. ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಿನ ಅಹಮಿದ್ರರ ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯ ಮೊದಲಿನವರ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು ಅಂತ್ಯತನಕ ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ನವಾಣುತ್ಪರ ಅಹಮಿದ್ರರ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ೩೦ ಸಾಗರ ವರ್ಷ ಆಗಿದೆ. ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯ ೩೧ ಸಾಗರ ವರ್ಷ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಪಂಚಾಣುತ್ಪರೆಯ ಅಹಮಿದ್ರರ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣ ೧ ಹಸ್ತ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು, ೩೩ ಸಾಗರ ವರ್ಷ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಹಮಿದ್ರರು ಸಮಾನವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸುಖಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲ ಅಹಮಿದ್ರರು ಅಪ್ರವಿಚಾರರು ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದವರು.

ಮುಕ್ತಿ, ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರ

ತ್ರಸ ನಾಳವು, ೧೪ ರಜ್ಜು ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಅಧೋ ಲೋಕವು ೭ ರಜ್ಜು ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತದೆ. (ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರಜ್ಜು ಆಗುತ್ತದೆ.) ಒಂದು ಯೋಜನ ಅಂದರೆ, ೨೦೦೦ ಕೋಶ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೋಶ ಅಂದರೆ, ಎರಡು ಮೈಲಿನಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ಲೋಕದಿಂದ, ೧೧೧ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ೩ ೪ ನೇ ಸ್ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ೧೧೧ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ೫ ೬ನೇ ಸ್ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ೩ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ಅರ್ಧ ರಜ್ಜುವಿನಂತೆ, ೫ ಜೋಡಿ ಸ್ವರ್ಗಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಲೆ, ೧ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಹಮಿದ್ರ ಕಲ್ಪಾತೀತ ಸ್ವರ್ಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ತ್ರಸನಾಳದ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಶಿಲೆಯು ಅಖಂಡವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಗಾತ್ರವು ಅಗಲವು ೪೫ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ೮ ಲಕ್ಷ ಮಹಾಯೋಜನ ದಪ್ಪ ಆಗಿದೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಒಂದು ಹೋಳಿನಂತೆ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಪೂರವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಿದ್ಧ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಆರ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸದ್‌ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿ ವಜ್ರವೃಷಭ ನಾರಾಚಸಂಹನನ ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದು, ಚರಮದೇಹಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾವರಣ, ಮೋಹನೀಯ, ಅಂತರಾಯ, ಮತ್ತು ಅಯು ಕರ್ಮ, ನಾಮಕರ್ಮ, ಗೋತ್ರ, ವೇದನೀಯ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ತದ್‌ಭವ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾನವನು ವಿರಾಟಮಾನ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವ ಸಂಘ, ಸರ್ವಪರಿಗ್ರಹದಿಂದ ತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ, ಮುನಿಯಾಗಿ ಅನಶನಾದಿ ೧೨ ತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಆಶ್ವೀಯ ಗುಣಗಳಾದ, ಅನಂತಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ ದರ್ಶನ, ಅನಂತವೀರ್ಯ, ಅನಂತ ಸುಖ ಈ ಗುಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತತ್ವ, ಅಗುರು ಲಘುತ್ವ, ಅವಗಹನತ್ವ, ಅವ್ಯಾಭಾದತ್ವ, ಈ ಅಷ್ಟಗುಣ ಸಮನ್ವಿತರಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅನಾದಿ ಅನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಿದ್ಧ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರಾಕಾರರಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶರೀರವಾದ ಪರಮಾದಾರಿಕ ದಿವ್ಯ ಶರೀರದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ, ನಿಜಾತ್ಮಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಿದ್ಧ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಅನಂತಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಮತ್ತು ಈ ತ್ರಸನಾಳವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗಾಳಿಗಳಾದ, ಘನೋದದಿ, ಘನೋನಿಲಯ, ತನುವಾತವಲಯ ಗಾಳಿಗಳು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾಳಿಯ ಆಕಾರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಏಳೇಳು ರಜ್ಜು ಚಚ್ಚೌಕ ಆಗಿದೆ. ಮೇಲೆರುತ್ತಾ ತ್ರಸನಾಳದ ಮಧ್ಯ ಏಳು ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಗಲ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರುವರೆ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿ, ರಜ್ಜು ಅಗಲವಾಗಿಯೂ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ, ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೂರುವರೆ ರಜ್ಜು ತ್ರಸನಾಳದ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಜ್ಜು ಅಗಲ, ಏಳು ರಜ್ಜು ಉದ್ದದಿಂದ ಈ ಗಾಳಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೇಣಿಕ ರಾಜನೇ, ಎಲ್ಲಾ ಭವ್ಯವಾದ ಜೀವಿಗಳೇ, ಮೂರು ಲೋಕವು ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಅನಾದಿ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲ ನಂಬಿದರೆ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ಅಂಕುರ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನವಾಣಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದನ್ನು, ಮುಖ್ಯ ಗುಣಧರರಾದ ಗೌತಮ ಗಣಧರರು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿ ಆದನು.

ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯದ ವಿವರಣೆ

ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ, ಮಾಂಡಲಿಕನಾದ ರಾಜಗೃಹ ರಾಜಧಾನಿವಾಸಿ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ವಿಪುಲಾಚಲದ ಮೇಲೆ ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ಗಂಧಕುಟಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಂಹಾಸನ ಪೀಠದ ಮಧ್ಯೆ ಸಹಸ್ರದಲ ಕಮಲದ ಮೇಲೆ, ನಾಲ್ಕುಗುಲ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾದ ಮಹಾವೀರ, ಸನ್ಮತಿ, ಮಹತಿ ಮಹಾವೀರ, ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರನ್ನು. ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಂದಿಸಿ, ಗೌತಮಾದಿ ಗಣಧರರಿಗೆ ನಮಿಸುತ್ತಾ ಸಕಲ ಮುನಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ ಮನುಷ್ಯ ಕೋಷ್ಠಕದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಳಿಕ ಭಗವಾನ್ ಜಿನರಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ ಹಿತ್ತೋಪದೇಶಕರೆ, ಜಿನರೆ

ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ, ಜನ ವರ್ಧಮಾನರ ಮುಖ ಕಮಲದಿಂದ, ಸರ್ವಭಾಮಯವಾದ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯು ಓಂಕಾರ ಧ್ವನಿ ರೂಪದಿಂದ ಉಂಟಾಯ್ತು, ಈ ವಾಣಿಯ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಗೌತಮ ಗಣಧರರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನೇ, ಸರ್ವ ದೇವ ದೇವಿಯರೇ, ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ, ಮುನಿಪುಂಗವರೇ, ಮಾನವರೇ, ಕೇಳಿ, ಜನವಾಣಿಯಂತೆ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯ ಲೋಕೋಭರಿತ ಎಂದಿದ್ದು, ಇದರ ಅರ್ಥ ಹೇಗೆಂದರೆ, ಮೂರು ಲೋಕವು ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಎಂದಾಗಿದೆ. ದ್ರವ್ಯಗಳು ೧. ಜೀವ ದ್ರವ್ಯ, ೨. ಪುದ್ಗಲದ್ರವ್ಯ, ೩. ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ, ೪. ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ, ೫. ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯ, ೬. ಕಾಲದ್ರವ್ಯ ಎಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ದ್ರವ್ಯವು ಮೊದಲನೆಯದು. ಈ ಜೀವದ್ರವ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತಾನಂತ ಇದೆ. ಜೀವದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಈ ಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿರುವ ಜೀವಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಾವರ ಜೀವ ಎಂದೂ, ತ್ರಸಜೀವ ಎಂದೂ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಿಗಳೆಂದು, ಮುಕ್ತಿ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಪುನಃ ಎರಡು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಗಳು ಐದು ಭೇದದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಒಂದನೆಯದು ಪೃಥ್ವೀಕಾಯ ಜೀವಗಳು ಇವು ಮಣ್ಣು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳು, ಲೋಹಗಳು, ರಸಗಳು, ರತ್ನಗಳು, ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೃಥ್ವೀಕಾಯ ಜೀವಗಳು ಸಣ್ಣ ಹರಳಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಭೂರಸದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಜೀವಿಗಳು ಇರುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾತದಿಂದಲೂ, ಅಸಂಖ್ಯಾತದಿಂದಲೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದಲೂ, ಭಾದರರೂಪದಿಂದಲೂ, ಭೂಮಿಯ ಶರೀರಗಳಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುವ ಜೀವಿಗಳು ಯಾವ ಬಾಧೆಗೂ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾದರ ಜೀವಿಗಳು ನಾನಾರೀತಿಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾನವರಿಂದಲೂ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಪೃಥ್ವೀಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಆಯುಷ್ಯವು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ, ೩ ವರ್ಷ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಮಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ೪೨ ನಿಮಿಷಗಳ ವರೆಗೆ, ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ೨ ಗಳಿಗೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ೨೪ ನಿಮಿಷ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪೃಥ್ವೀಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ತನೇಂದ್ರಿಯ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು

ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು, ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ನೀರಿನ ಹನಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಾದರ ಜೀವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಲಕಾಯಜೀವಿಗಳು ಯಾವ ಬಾಧೆಗೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾದರ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಮಳೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತವೆ. ಮೋಡಗಳ ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಗುರಿ ಆಗುತ್ತವೆ.

ನೀರನ್ನು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಸೂರ್ಯನ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಝರಿಯ ನೀರಿನ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಬಾಧೆಗೆ ಗುರಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಮಾಲೆಗಳ ರಭಸಕ್ಕೆ ದುಃಖಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಾಧೆ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಜೀವಿಗಳು ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದಲೂ ದುಃಖಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ನೀರನ್ನು ಸೋಸುವಾಗ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ನೀರನ್ನು ಸೋಸದೆ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿದಾಗ ದುಃಖಿಪಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಈ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ದುಃಖಿಗಳಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಾದರ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ದುಃಖಿಪಡುವ ಜೀವಿಗಳ ಬಾದರ ಜೀವಿಗಳು. ಹಿಮಗೆಡ್ಡೆ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳಿರಲು ಸಾಧ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರು ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ಐಸ್‌ಗೆಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಜಲಕಾಯಜೀವಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬಾಧೆಗೀಡಾಗುತ್ತವೆ.

ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಷ್ಟಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಆಯುಷ್ಯ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಆಗಿದೆ. ಈ ಜಲಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ್ತನೇಂದ್ರಿಯ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜಲಕಾಯಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಾಶ ಜೀವನ ದುಃಖ ಇರುತ್ತದೆ.

ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು

ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಬೆಂಕಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಬಿಸಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಈ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಮೇಲ್ ಮುಖವಾಗಿ ಸೂಜಿಯ ತುದಿಯಂತೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಾದರ ಜೀವಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬಾದರ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯುವ ರಭಸಕ್ಕೆ

ದುಃಖ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಬಂದೂಕು, ಪಿಸ್ತೂಲ್, ರೈಫಲ್ ಮೊದಲಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಶೆಲ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾಟ್ರಿ ಶೆಲ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಕೈಬಾಂಬುಗಳಲ್ಲಿ, ಫಿರಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅಣು ಶಕ್ತಿಯ ಬಾಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಬಾಂಬುಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ರೋಕೇಟ್ ವಿಮಾನಗಳ ಶಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ, ವಿಮಾನಗಳ ಸಂಚಾರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಡೀಜೆಲ್ ಉಪಯೋಗದ ವಾಹನಗಳ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಚಿಮಿಣಿ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ಉರಿಯುವಾಗ, ಅಡಿಗೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಸಿದಾಗ ಅಗ್ನಿಕಾಯಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗಿ ಬಾಧೆಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಸ್ ಒಲೆ ಉರಿಯುವಾಗ ಗ್ಯಾಸ್ ದೀಪ ಉರಿಯುವಾಗ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬಾಧೆಗೆ ಗುರಿ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಈ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯ ಮೂರು ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯವು ಅಂತರಂ ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸದಾ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಜೀವನ ಮರಣವು ಕೂಡಾ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಉಷ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲೂ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿಯೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿಯೂ ಜನಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಭೋಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಾಂಗ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜೀವನ ದುಃಖ ನಾಶಗಳು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು

ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಗಾಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಇವುಗಳ ರೂಪ, ಆಕಾರ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಪತಾಕೆಗಳಂತಿದೆ. ನಮಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಳಿಗಳು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇವೆ. ಧಂಡಿಯಿಂದಕೂಡಿದ ವಾಯುವೃಷ್ಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿ, ಸುಂಟರಗಾಳಿ, ಸಾಮಾನ್ಯಗಾಳಿ, ಮಳೆ ಮೋಡ ಮಿಂಚು ಉಂಟಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುವ ಗಾಳಿ, ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಬಿರುಗಾಳಿ ಇವೆಲ್ಲವು ಗಾಳಿಯ ಭೇದ ಗಳಾಗಿದೆ. ಈ ಗಾಳಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವಾಗ, ಸಂಚಾರ ಆಗುವಾಗ ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ದುಃಖಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೀಗಿದೆ.

ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳು, ಬಾದರ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ವಾಯುಕಾಯ

ಜೀವಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾತ, ಅಸಂಖ್ಯಾತದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಗಾಳಿಯು ಚರಗಾಳಿ ಆಗಿದೆ. ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನು ಹಿಡಕೊಂಡ ಗಾಳಿಯು ಸ್ಥಿರಗಾಳಿ ಆಗಿದೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದಮಾರುತ, ಸುಗಂಧಮಾರುತ, ದುರ್ಮಂಧಮಾರುತ ಎಂದು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ವಾಯುವೃಷ್ಟಿಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ದುಃಖಪಡುತ್ತವೆ. ಪರ್ವತಗಳಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ದುಃಖಿಗಳಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹಲನ ಚಲನೆಯು ನಾನಾಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಮರಣವು ನಾನಾರೀತಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೆಕೆಯ, ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಂಕದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗಿ ನಾಶ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪಕಾರವೂ ಉಂಟು, ಅಪಕಾರವೂ ಉಂಟು. ಅನುಕೂಲವೂ ಉಂಟು, ಬಾಧೆಯೂ ಉಂಟು. ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಾಶೋಚ್ಛಾಸಕ್ಕೆ ಗಾಳಿಯೇ ಆಧಾರ ಆಗಿದೆ. ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಜೀವನ, ಮರಣ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಿಂದ ಇದೆ. ದುಃಖವೂ ಹಲವು ರೀತಿ ಇದೆ. ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಆರು ತಿಂಗಳು. ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯ ಅಂತರ್ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಾಯುಕಾಯ ಜೀವಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಚಯ ಇದಾಗಿದೆ.

ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು

ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅನಂತಾನಂತ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳೆಂದೂ, ಸ್ಥೂಲ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳೆಂದೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನ ಬಾಧೆಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡು ಬೇಧಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ೧. ನಿತ್ಯ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು, ಈ ಜೀವಿಗಳು ತ್ರಸನಾಳದ ಬುಡದಲ್ಲಿ, ೧೮ ಸಾವಿರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಜನ್ಮ ಮರಣ ಅಲ್ಲೇ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅನಂತಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

೨ನೇ ಬೇಧದ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಒಂದು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛಾಸದಲ್ಲಿ, ೧೮ ಸಾವಿರ ಹುಟ್ಟಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಶರೀರ ಪರ್ಯಾಪ್ತ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಗಲು ಮೊದಲೇ ಸಾಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು

ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳ ಜನ್ಮ ಮರಣ ಜೀವನ ಬಹಳ ದುಃಖಮಯವಾಗಿದೆ. ನಾರಕೀ ಜೀವಗಳ ದುಃಖದಿಂದಲೂ ಮಹಾ ದುಃಖದಿಂದ ಇದೆ. ಈ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳ ಜನ್ಮದ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬದುಕಲು ಆಹಾರವು ಕರ್ಮಾಹಾರ ಆಗಿದೆ. ಒಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವು ತಕತಕ ಕುದಿಯುವಂತೆ, ಈ ನಿಗೋದ ಜೀವಗಳ ದುಃಖಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ನಿತ್ಯನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕಾಲಪರ್ಯಂತರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕ ಯಂತ್ರಕ್ಕಾಗಲಿ ಇತರ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಯಂತ್ರ ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಸ್ಥೂಲಕಾಯ ವನಸ್ಪತಿ ಜೀವಿಗಳು

ಸ್ಥೂಲ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡದು, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸ್ಥೂಲವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡದಾದ ಮರಗಳು, ಸಣ್ಣದಾದ ಗಿಡಗಳು, ಮುಳ್ಳುಕಂತೆ ಗಿಡಗಳು, ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಹೂವಿನ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಫಲಗಳ ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಮರಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ನಾನಾರೀತಿಯ ಹಸಿಹುಲ್ಲುಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಸಿಹುಲ್ಲುಗಳು, ಗಿಡಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಔಷಧಿ ಗಿಡಮರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಾಣ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಕಾರಕ ಗಿಡ ಮರ, ಬಳ್ಳಿಗಳು ಸಹ ಇರುತ್ತವೆ

ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿವೆ. ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿವೆ. ದುರ್ಗಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳು, ವಿಷಕಾರಕ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಇವೆ. ಇನ್ನೂ ಸಣ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಪಾವಸೆಗಳು (ಪಾಮಾಜು)ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಮುದ್ರಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಬಳ್ಳಿಯಂತಿರುವ ಪಾವಸೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ಸ್ಥೂಲದಿಂದಿರುವ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶನ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಶನದ ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಕರ್ಮಚೇತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಕರ್ಮದ ಫಲ ಚೇತನಗಳು ಇದ್ದು ಇದರ ಅನುಭವದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಲೇಪಾಹಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ಷಡ್‌ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶರೀರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ,

ಇಂದ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಆಹಾರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಈನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಜೀವಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಲಬ್ಧಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಜೀವಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಭವ್ಯ ಜೀವಿಗಳು, ಅಭವ್ಯ ಜೀವಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಈ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು, ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಮಧ್ಯಮಾಯುಷ್ಯವು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತ್ರಸನಾಳದಲ್ಲಿ ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳು, ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪದಿಂದ ಸರ್ವತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ವನಸ್ಪತಿಕಾಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಔದಾರಿಕ ಶರೀರ ಇರುತ್ತದೆ. ಔದಾರಿಕ ಶರೀರದಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿಗೋದ ಜೀವಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಔದಾರಿಕ ಶರೀರ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಿಗಳು ಇದ್ದು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜೀವಿಸಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಜೀವಿಸಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಿಗಳ ಪರಿಚಯ ತಿಳುವಳಿಯನ್ನು ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ತ್ರಸ ಜೀವಿಗಳ ಪರಿಚಯ

ಭವ್ಯರಾದ ಶೋಕೈಗಳೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ತ್ರಸಜೀವಿಗಳ ಸಮೂಹವು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಭೇದವು, ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಚತುರಿಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು ಎಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳೆಂದರೆ ಎರಡು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯ, ಇನ್ನೊಂದು ರಸನೇಂದ್ರಿಯ ಇವೆರಡು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನಗಳು. ಇವುಗಳು ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಚೇತನಾಗುಣಕ್ಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ, ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಳಲ್ಲಿ, ಗೊಚ್ಚನೀರುಗಳಲ್ಲಿ, ದುರ್ಗಂಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತವೆ, ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಾವಕರು ನೀರನ್ನು ಬಿಳಿ ಎರಡು ಮಡಕೆಯ ದಪ್ಪ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಗಳಿಗೆ, ೪೮ ನಿಮಿಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸೋಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಸೋಸಿದ ನೀರಿಗೆ ಲವಂಗದ ಪುಡಿ ಗಂಧ ಚಂದನದ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿದರೆ ಆರು ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಕ್ರೀಮಿಗಳು ಉಂಟಾಗದೆ ನೀರು ಪ್ರಾಸುಕ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಶ್ರಾವಕರು ತನ್ನ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಲನ್ನು

ಪಶುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ೪೮ ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ಸೋಸಿ ಕಾಯಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ತ್ರಸ ಜೀವಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನಂತೆ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿ ಮೊಸರು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂಥ ಮೊಸರು ಅಥವಾ ಕಡೆದ ಮಜ್ಜೆಗೆಯು ೨೪ ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಮೊಸರು ಮಜ್ಜೆಗೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ಮೀರಿದ ಬಳಿಕ ಮೊಸರು ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಮೊಸರು ಆಗಲು ಬೆಕ್ಕಿರಿಯ ಪುಟ್ಟಲ ಪರಮಾಣುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರಣ ಆಗಿದೆ. ಮೊಸರಿನಿಂದ ಕಾಯಿಸಿದ ಹಾಲಿಗೆ ಹೆಪ್ಪು ಹಾಕಿದ ಬಳಿಕ, ೨೪ ತಾಸಿನ ವರೆಗೆ ತ್ರಸ ಜೀವಿಗಳು ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊಸರು ಮಜ್ಜೆಗೆಯನ್ನು ಜೈನರು, ಜಿನಭಕ್ತರು ೨೪ ತಾಸಿನ ಬಳಿಕ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಣ್ಣೆಯೂ ಕೂಡಾ, ೪೮ ನಿಮಿಷದ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಬೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶುದ್ಧ ತುಪ್ಪ ಆಗಲು ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ೪೮ ನಿಮಿಷದೊಳಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ತುಪ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೊಳೆತ ಹಣ್ಣು ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. (ತ್ರಸ ಜೀವಿಗಳೆಂದರೆ, ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ) ಅದಲ್ಲದೆ ಹಳಸಿದ ಪದಾರ್ಥ ಬೂಸು, ಬಂದ ಪದಾರ್ಥ, ಉಪ್ಪಿನಕ್ಕಾ, ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಮಾಂಸ, ಹೆಂಡ, ಶರಾಬು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ, ಜೇನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಸಹ ತ್ರಸಜೀವಿಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗಬೇಕು. ಬಿಡುಗಡೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯರ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರವು ಔದಾರಿಕ ಶರೀರವಾಗಿದೆ. ಅಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಷಡ್‌ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಐದು ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ವಚನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನ ಅಯುಷ್ಯವು ಮೂರು ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಅಯುಷ್ಯ ಅಂತರ್‌ಮುಹೂರ್ತ ಇದೆ. ದ್ವೀಂದ್ರಿಯಗಳ ಜೀವನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ದುಃಖಮಯವಾಗಿದೆ.

ತ್ರಸಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು

ತ್ರಸ ಜೀವಿಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಇರುವ ಜೀವಿಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ ಎಂದು ಮೂರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಈ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಮಿತ್ತದ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನದ ಭಾವ ಇರುತ್ತದೆ. ಚೇತನಾ ಶಕ್ತಿಯು ದರ್ಶನಚೇತನ ಜ್ಞಾನಚೇತನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಈ ಜೀವಿಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುವಂತೆ ಇರುವೆಗಳು, ತಲೆಹೇನುಗಳು, ಇತರ ಜಾತಿಯ ಹೇನು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು, ತಗಣೆಗಳು ಶಯನಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಿಗಳೆಗಳು, ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಿಗಳೆಗಳು, ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಹೇನುಗಳು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ, ಏಡಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ತರಹದ ಜೀವಿಗಳು ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಈ ಜೀವಿಗಳು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡಾ ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಿವೆ. ಇವು ಶರೀರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅಹಾರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ವಚನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನ ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಆಸೆಯ ಜೀವಿಗಳೂ ಇವೆ. ಮನುಷ್ಯರ ರಕ್ತ ಹೀರಿ ಜೀವಿಸುತ್ತವೆ.

ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು ಅಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಜೀವಿಗಳೆನ್ನಬೇಕು. ಇವುಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು, ಮೂರು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಇದೆ. ಮಧ್ಯಮಾಯುಷ್ಯವು ಅನೇಕರೀತಿಯಿಂದ ಇದೆ. ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯವು ಅಂತರ್‌ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಜೀವನ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ತ್ರಸಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು

ಚತುರ್ದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಸಂಚಾರಿಸುತ್ತವೆ. ತುಂಬಿಗಳು, ನೋಣಗಳು, ಹಾತೆಗಳು, ಪತಾಂಗಗಳು, ಜೇನು ನೋಣಗಳು ಮೊದಲಾದ ಜೀವಿಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ತೋರುವಂತೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳು, ಸಣ್ಣದಾಗಿರುವ ನುಸಿಗಳು, ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಜೀವಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಸ್ಪರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ, ಚಕ್ಷು ಎಂದು ಈ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ರಾತ್ರಿ ದೀಪಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಜೀವಿಗಳು ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಚಾರ ಇವುಗಳಿಗಿಲ್ಲ. ಚತುರ್ದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು ಆರು ತಿಂಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಜಘನ್ಯಾಯುಷ್ಯವು ಅಂತರ್‌ಮುಹೂರ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಜೀವಿಗಳು, ಅಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಜೀವಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಶರೀರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಅಹಾರ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಭಾಷಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ, ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಈ ಐದು ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಇವುಗಳಿಗಾಗುತ್ತವೆ.

ಇವುಗಳ ಜೀವನ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಚತುರಿದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ತ್ರೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ದ್ವೀಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು, ಲೋಕದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ೭೦ ಆರ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವುಗಳ ಜನನ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿಕಲತ್ರಯ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಡಿದೆ. ಆರ್ಯಖಂಡದಲ್ಲಿ, ಮಾನವರಿಗೆ, ಪಶು ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗ ಬಾಧಾಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತವೆ. ನಾನಾರೀತಿಯ ರೋಗಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಕಲತ್ರಯ ಜೀವಿಗಳ ಬಾಧೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಶವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಜೈನರು ಸಂಕಲ್ಪ ಹಿಂಸೆ ಆಗದಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು.

ತ್ರಸಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳು

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮುಖ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ಪರ್ಶನೇಂದ್ರಿಯ, ಇದು ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಸನೇಂದ್ರಿಯ, ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಎಸಲಿನಂತೆ ಮಾಂಸಖಂಡ ಇದೆ. ಇದೇ ರಸನೇಂದ್ರಿಯ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯ, ಇದು ಮೂಗಿನ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಇದರ ರಚನೆ, ಗೋರಚಿ ಹೂವಿನ ಆಕಾರದಂತಿದೆ. ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯದಿಂದ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸ ಮೂಗಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಚಕ್ಷುರಿದ್ರಿಯ, ಇದರ ಆಕಾರ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಆಲದ ಹಣ್ಣಿನ ಬೀಜದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯ, ಇದು ಕಿವಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಕಿವಿಯ ಒಳಗಿನ ಆಕಾರ ಬತ್ತದ ಗಿಡದ ದಂಟಿನಂತಿದೆ. ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣದ ಗುಣ ಇದೆ. ಇವುಗಳೇ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು. ಈ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾ ಗುಣ ಏನೆಂದರೆ, ಆ ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಇಂದ್ರನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವಂತೆಯೇ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಮನಸ್ಸು ಎಂಬುದೂ ಕೂಡಾ ಇಂದ್ರಿಯ ಆಗಿ ಮನೇಂದ್ರಿಯ ಎಂದಿದೆ. ಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಇದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟದಲ ಕಮಲದೋಪಾದಿಯ ಮಾಂಸಖಂಡದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲ ಆಗಿದ್ದು, ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಆಗಿದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬೇಡದ ಹಿಂಸಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಧನ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶುಭ ಭಾವನೆಗಳೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಉತ್ತಮ ಗುಣದ ಮಾನವರಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮನುಷ್ಯರು, ತೀರ್ಯಂಚಗಳು, ನಾರಕಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಎಂದು ಇರುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಾರಕಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾನವ ತೀರ್ಯಂಚಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಚರ, ಜಲಚರ, ನಭಚರ ಎಂದು ಮೂರು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಲಚರ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಪಶುಗಳು, ಮೃಗಗಳು, ಸರ್ಪಗಳು ಕೂಡಾ ಸ್ಥಲಚರ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಭಚರ ಜೀವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಭೇದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮೀನುಗಳು, ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು, ಆಮೆಗಳು, ಮೊಸಳೆಗಳು, ಕಪ್ಪೆಗಳು, ನೀರು ಹಾವುಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಚರ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಪುನಃ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳೆಂದು, ಅಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳೆಂದು ಭೇದವಿದೆ. ಉಡ, ಓತಿ, ಅರಣೆ, ಕುರುಡು ಹಾವು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಮನುಷ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು, ಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಇದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಿವರ್ತನೆ ಇದೆ. ಅಸಂಜ್ಞೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು, ನಾರಕಿಗಳು, ಸಂಜ್ಞೆ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದಿಂದ ಇರುವ ನಾರಕಿಗಳಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪಲ್ಯಪ್ರಮಾಣ, ಸಾಗರೋಪಮ ಪ್ರಮಾಣ ಆಯುಷ್ಯ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ತೀರ್ಯಂಚ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಭೋಗ ಭೂಮಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ೧, ೨, ೩. ಪೆಲ್ಯೋಪಮ ವರ್ಷಗಳ ಆಯುಷ್ಯ ಇದೆ. ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ತೀರ್ಯಂಚ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವು, ಒಂದು ಕೋಟಿ ಪೂರ್ವ ವರ್ಷಾಯುಷ್ಯ ಇದೆ. ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣವು ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವರಿಗೆ ಷಡ್‌ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೆ. ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಐದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಸೇರಿದರೆ, ಷಡ್‌ಪರ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ನಾರಕಿಗಳಿಗೆ, ವೈಯಕ್ರಿಕ ಶರೀರ ಇದೆ. ಮನುಷ್ಯರು, ತೀರ್ಯಂಚಗಳಿಗೆ, ಔದಾರಿಕ ಶರೀರಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ, ಮತಿಜ್ಞಾನ, ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನ, ಕುಮತಿ ಕುಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನಗಳು ಇವೆ. ಭವ್ಯರು, ಅಭವ್ಯರು, ಕೂಡಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ತ್ರಸಜೀವಿಗಳ ಭೇದಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಿರಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪುದ್ಗಲ ದ್ರವ್ಯದ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು

ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯವು ಒಂದು. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲನಚಲನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮಿಶ್ರ ಆಗುವುದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಗುವುದು ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯವು ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಿಂದಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಬರುವ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಗುಣಗಳು ಸದಾ ಇರುತ್ತವೆ. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯವು ಜಡದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಚೇತನ ದ್ರವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಚೇತನಾ ಗುಣವು ಜತೆಯಾಗಿ, ದರ್ಶನಗುಣದಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನಗುಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಚೇತನ, ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನ, ಗುಣಗಳು ಜೀವದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳು ಯಾವ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ತರತಮತೆಯಿಂದ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಈ ಚೇತನ, ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನಗುಣಗಳು, ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಗುಣಗಳಾದ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶ ಗುಣಗಳು, ಜೀವದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೀವ, ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ನಾನಾ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಸಂಬಂಧ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕೂಡುವಿಕೆ, ಬಿಡುವಿಕೆ, ಲೋಕದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವರೋ ಇಂಥವರ ಜ್ಞಾನವು ವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪರ್ಯಾಯವೂ ಇದೆ. ಇದು ಶಬ್ದ, ಬಂಧ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸ್ಥೂಲ, ಆತಪ, ಉದ್ಯೋತ, ಛಾಯಾ, ಗುರು, ಲಘು, ಶೀತ, ಉಷ್ಣ, ಎಂದು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದ, ಗೃಹೀಣಿಯು ಕಿವಿಯಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕರ್ಕಶ, ಕಠೋರ, ಮೃದು, ಸವಿನಯ, ಪರುಷ, ನಿಷ್ಪುರ, ಪರಕೋಪಿನಿ, ಮಧ್ಯಕೃಷ, ಅತಿಮಾನಿನಿ, ಅನಯಂಕರಾ, ಭೇದಂಕರಿ, ಭೂತಾನಂ, ವಧಕಾರಿಣಿ ಹೀಗೆ ಶಬ್ದ ಭೇದಗಳಿವೆ.

ಕರ್ಕಶದ ಶಬ್ದದ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೇಳುವವರಿಗೆ, ಬಹಳ ದುಃಖ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಠೋರ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದಾಗ, ಕ್ರೋಧ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕಠೋರ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪರುಷ ಶಬ್ದದಿಂದ, ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಅನಂದ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಷ್ಪುರ, ಶಬ್ದದಿಂದ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪರಕೋಪಿನಿ, ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಉದ್ರೇಕ

ಉಂಟಾಗಿ ಕ್ರೋಧ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಕೃಷ, ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೇಳುವವರಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಉಂಟಾಗಿ ಚಿಂತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅತಿಮಾನಿನಿ, ಶಬ್ದದಿಂದ, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಅಪಂಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಗರ್ವಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಯಂಕರಾ, ಶಬ್ದದಿಂದ, ಕೇಳುವವರಲ್ಲಿ, ಧೀರತನದ ಭಾವ ಉಂಟಾಗಿ ಸೋಸಾಡಲುತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಭೇದಂಕರಿ, ಶಬ್ದ ಗೃಹೀಣಿಯಿಂದ ಮತ ಭೇದ ಉಂಟಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಬೇರೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತೆ ಉಂಟಾಗಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೂತಾನಂ ವಧಕಾರಿಣಿ, ಈ ಶಬ್ದದಿಂದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂಬಿ, ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ನಾಶಮಾಡುವ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶಬ್ದ ಭೇದಗಳಿವೆ. ಈ ಶಬ್ದ ಭೇದವು ಪುಸ್ತಕದ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ.

ಪುಸ್ತಕದ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಬಂಧವೂ ಒಂದು. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವು ಮಿಶ್ರ ಆಗುವುದೇ ಬಂಧ ಎಂದಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಾಲಿನ ಜತೆ ನೀರು ಮಿಶ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ತುಪ್ಪದ ಜೊತೆ ಡಾಲ್ಡ ಮಿಶ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಎಣ್ಣೆ ಸೇರಿ ಮಿಶ್ರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬಂಗಾರದ ಜತೆ ತಾಮ್ರ ಬೆಳ್ಳಿ ಮಿಶ್ರ ಆಗುವುದು. ಜಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಗೇಯ ಜತೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಮಿಶ್ರ ಆಗುವುದು, ಬಿಸಿ ನೀರಿನೊಳಗೆ ತಣ್ಣೀರು ಮಿಶ್ರ ಆಗುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಕಾಣುವ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟೋ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದೊಳಗೆ ಬಂಧತ್ವವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಜೀವದಲ್ಪಾಗುವ ಕರ್ಮಬಂಧವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕರ್ಮಬಂಧವು, ಕರ್ಮರೂಪ ಪುಸ್ತಕ ಪರಮಾಣುಗಳು ಆತ್ಮ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂಡಿ, ಜೀವಿಯು ಮತ್ತು ಕರ್ಮವು ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯಗಳ ಯೋಗ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ, ಜೀವರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕತಿಬಂಧ, ಪ್ರದೇಶ ಬಂಧವಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಲೋಭಗಳು, ಕಷಾಯಗಳು, ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯ, ಇವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಾಗ ಸ್ಥಿತಿಬಂಧ, ಅನುಭಾಗ ಬಂಧಗಳಾಗುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಣು, ಪರಮಾಣು ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಭಜನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಅಣುರೂಪವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಅಣುವಿನಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪರಮಾಣುಗಳಿವೆ. ಈ ಪರಮಾಣುವು, ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರ, ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಗೋಚರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಮಾಣುವಿನ ಭೇದಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಗೋಚರ

ಆಗುವ ಹಾಗೆ, ಒಂದು ರೂಪ, ಒಂದು ರಸ, ಒಂದು ಗಂಧ, ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಶಗುಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಈ ಗುಣ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುಧ್ನಲ ಎಂದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಏನೆಂದರೆ ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಪುಧ್ನಲ ಪರಮಾಣು ಒಂದು ಸಮಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ೧೪ ರಜ್ಜು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಗುಣವೇ ಆಗಿರುವ ಹಲನ, ಚಲನ, ಕ್ರಿಯೆಯು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಗುಣವು ಬೇರೆ ಯಾವ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯ ಎಂದು ನಾಮಾಂಕಿತ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿಂದ ಪರ್ಯಾಯ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಜೀವದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲನ, ಚಲನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ, ೮೪ ಲಕ್ಷಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಲಿಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಮರಣಕ್ಕೆ ಪುಧ್ನಲ ಪರಮಾಣುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಾರ್ಮಣಕಾಯ ಯೋಗವು ಕಾರಣ ಆಗಿದೆ.

ಪುಧ್ನಲದಲ್ಲಾಗುವ ಸ್ಥೂಲ ಭೇದಗಳು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವಂತಿವೆ. ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ, ಹೇಗೆಂದರೆ ಮೂರು ಲೋಕವಾದ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮಹಾನ್ ಸ್ಕಂಧವೇ ಆಗಿದೆ. ಸ್ಕಂಧ ಎಂಬುದು ಸ್ಥೂಲ ಪುಧ್ನಲದ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ರಾಶಿ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಮನೆ, ಮಠ, ಆರಮನೆ, ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಹೊಲ ತೋಟ ಗದ್ದೆಗಳು, ಧಾನ್ಯಗಳು, ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥೂಲ ಪುಧ್ನಲಗಳಾಗಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಧನ ಸಂಪತ್ತು, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಆಭರಣಗಳು, ರತ್ನಗಳು, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಶಯನಾಶನಗಳು, ಸ್ಥೂಲ ಪುಧ್ನಲಗಳಾಗಿವೆ. ಇಷ್ಟೇ ನಾವು ಪಡೆದಿರುವ ಇಡೀ ಶರೀರವೇ ಸ್ಥೂಲ ಪುಧ್ನಲ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರಗಳೂ, ಸ್ಥೂಲ ಪುಧ್ನಲದ ಒಂದೆ ಆಗಿದೆ.

ಆತಪ ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಆತಪ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ, ಸುಡುವಿಕೆ, ಪ್ರಕಾಶವೇ ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ವಿಮಾನ, ಆತಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಬೆಂಕಿ, ಬಿಸಿ ನೀರು, ಕೂಡಾ ಆತಪದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಭೋಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ, ಜ್ಯೋತಿರಾಂಗ, ದೀಪಾಂಗ ಕಲ್ಪ ವೃಕ್ಷಗಳೂ ಆತಪ ಭೇದದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ತರಂಗಗಳು, ಮಿಂಚು, ವಿದ್ಯುತ್‌ನಿಂದ ಹೊತ್ತುವ ಬಲ್ಲುಗಳು, ಮೇಷನರಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡಲು ವಿದ್ಯುತ್‌ನ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದ ಆ ತಪ ಗುಣದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಬಂದೂಕು, ರೈಫಲ್, ಪಿಸ್ತೂಲ್, ಇವು ಬೆಂಕಿಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ರೋಕೇಟ್ ವಿಮಾನಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್, ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆತಪ ಎಂಬ ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಾಗುವ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ಉದ್ಯೋತ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋತ ಅಂದರೆ, ತಣ್ಣಗೆ, ತಂಪು, ಎಂದು ಅರ್ಥ ಆಗುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರಗ್ರಹದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ, ತಣ್ಣಗಿನ ತಂಪು ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಐಸಿ, ಹಿಮಗಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಣ್ಣಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತಣ್ಣಗಿನ ನೀರು, ಮಳೆಯನೀರು ತಣ್ಣಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಶೀತಲವಾದ ಗಾಳಿಯು ತಣ್ಣಗೆ ಹಿಮದಂತೆ ಭಾಸ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಂತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಣ್ಣಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳು, ಉದ್ಯೋತ ರೂಪ ಪುಧ್ನಲದ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ.

ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಛಾಯೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಛಾಯೆ ಎಂದರೆ ನೆರಳು ಎಂದಾಗಿದೆ. ನೆರಳಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೆರಳಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಿನೇಮದ ಪರದೆಯಲ್ಲಿ, ಫಿಲ್ಮಿನ ನೆರಳು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಟೀವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಅಲೆಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಜತೆಯಾಗಿ, ಶಬ್ದದ ಪರ್ಯಾಯವೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಛಾಯೆ ಎಂಬ ನೆರಳು ಕೂಡಾ ಪುಧ್ನಲದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪುಧ್ನಲದ ಇನ್ನೊಂದು ಭೇದ ಪರ್ಯಾಯ ಗುರು ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಗುರು ಅಂದರೆ, ಭಾರವಾದ ವಸ್ತು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, ಮಾತಿಗೆ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಭಾರದ ವಸ್ತುಗಳು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಇದು ಕೂಡಾ ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪುಧ್ನಲ ದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯ, ಲಘು ಎಂದಿದೆ. ಲಘು ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಹಗುರ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮೃದು ಹಗುರ ಗುರು ಗುಣದ ಭೇದ ಆಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಹತ್ತಿಯು ಹಗುರ ಆಗಿದೆ. ಮೆತ್ತಗಿನ ವಸ್ತು ಮೃದು ಆಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಗುರವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಅನೇಕ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದೆಲ್ಲವು ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ತಣ್ಣಗಿನ ವಸ್ತು, ಬಿಸಿಯಾದ ವಸ್ತುಗಳು, ಶೀತ, ಉಷ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಇದು ಕೂಡಾ, ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಗುಣಗಳು, ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಸದಾ ಇದ್ದೇ ಇವೆ. ಪುಧ್ನಲದ್ರವ್ಯದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಾದರೆ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮೋಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಯಾರು ಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ ಪುಧ್ನಲದ ಸಂಬಂಧ ನನಗೆ ಹೇಗಾಯ್ತು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಾತ್ಮನು ಅರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶರೀರದ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಪುಧ್ನಲದ ಸಂಬಂಧ, ಜೀವಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಕಳಚಿ ಹೋದರೆ, ನಾವೇ ನಿರಾಕಾರದಿಂದ ಶುದ್ಧತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಆವಾಗ ನಾವೇ ಸಿದ್ಧ ನಿರಂಜನ ವಿಕಲ ಪರಮಾತ್ಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ

ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ. ಇದು ಅರೂಪಿ ದ್ರವ್ಯ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಖಂಡದ್ರವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗುಣವು, ಗತಿಹೇತು ರೂಪದಿಂದ ಇದೆ. ಗತಿಗುಣ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಪುಧ್ಲಗಳಿಗೆ, ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ, ಬರಲಿಕ್ಕೆ, ನಿರೀಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಸಹಕಾರವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣವು ಬೇರೆ ಯಾವ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಧ್ಲ ದ್ರವ್ಯದ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯದ ಸಹಕಾರ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಅಖಂಡ ದ್ರವ್ಯ ಎಂದಿರುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ, ಪರ್ಯಾಯವು ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಯಾವೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಜೀವದ್ರವ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಜೀವದ್ರವ್ಯವು ಬೇರೆಬೇರೆ ಜೀವಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಖಂಡದ್ರವ್ಯ ಆಗಿದೆ. ಜೀವಿಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬರುವುದಿದೆ. ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಸಹಕಾರ ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪುಧ್ಲದ್ರವ್ಯದ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿಕೂಡಾ ಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯದ ಸಹಾಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರ ದಲ್ಲಿನಮಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಅಗೋಚರವಾದ ಸಹಕಾರ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವ ಪುಧ್ಲಗಳ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವು ಇರುವುದು ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಅಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯ

ಈ ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ ಅಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತದ್‌ವಿರೋಧ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಈ ಎರಡು ದ್ರವ್ಯಗಳೊಳಗೆ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಗುಣ ಧರ್ಮದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿ ಗುಣವು ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಿತಿಗುಣ ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ತಟಸ್ಥವಾಗಿ ಇರುವುದು, ಚಲಾಯಮಾನವಾಗದಿರುವುದು ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣ, ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗುಣವು ನಿಮಿತ್ತ ಆಗಿದ್ದುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಮಗೆ ತೋರುವಂತೆ ಈ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಹಕಾರ ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು, ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಇದೆ. ನನ್ನದೇ ಇದೆ. ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬೇಡದ, ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ, ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಮೂಲಾಧಾರ ಯಾವುದು ಇದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನಗೆ ತಾನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮರಣವು ಶರೀರದ ಹತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳ ನಾಶವೇ ಆಗಿದೆ. ಜನನವು ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಶಕ್ತಿ, ಮನವಚನ ಕಾರ್ಯಗಳ ಶಕ್ತಿ ಶ್ವಾಸೋಚ್ಚಾಸದ ಶಕ್ತಿ, ಆಯುಷ್ಯದ ಶಕ್ತಿ, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಾಶವೇ ಮರಣ ಎಂದಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಅವನು ಸತ್ತುಹೋದ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಸತ್, ಎಂಬುದು ನಿತ್ಯ ಇರುವ ನಮ್ಮಾತ್ಮನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಇಂಥಾ ಸತ್ ಸ್ವಭಾವದ ನಮ್ಮಾತ್ಮನು ಮಾತ್ರ ಹೋದ ಅಷ್ಟೇ. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಾನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರ, ದೇವ, ಮಾನವ, ತಿರ್ಯಂಚ, ನಾರಕಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಗತಿ ಪಡೆಯಲು ಹೋದ. ಆದರೆ ವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ನಮಗೆ ಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯ, ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯ, ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುವುದು, ಗರ್ವಪಡುವುದು, ಅಜ್ಞಾನವೇ ಆಗಿದೆ. ಮಾನವ ಜನ್ಮವು ಇತರ ಮೂರು ಜನ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಸಾರಾಸಾರ ತಿಳಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದೆ.

ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯ

ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬರುವಂತೆ, ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಖಾಲಿ ಜಾಗವೇ ಆಕಾಶ ಆಗಿದೆ. ಖಾಲಿ ಜಾಗ ಎಂದು ಯಾರೂ ಅಸಡ್ಡೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಆಕಾಶ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಗಿ ಬರಲು ಕುಳಿತೇಳಲು ಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಹಕಾರ ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯದ ಗುಣವು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವ ಪುಧ್ಲಗಳಿಗೆ ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಇರಲು ಅವಗಾಹನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯವು ಅಖಂಡದ್ರವ್ಯ ಆಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳೊಳಗೂ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಆಕಾಶವು ಅನಂತಾಕಾಶ ಎಂದು, ಅನಂತ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಲೋಕದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಆಕಾಶವು ಲೋಕಾಕಾಶವೆಂದಿದೆ. ಅಲೋಕಾಕಾಶ ಎಂದೂ ಇದೆ. ಅಲೋಕಾಕಾಶವು ಅನಂತಾನಂತ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲೋಕಾಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ದ್ರವ್ಯಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೇ ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವರಿಗೆ, ಪುದ್ಗಲ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ, ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ, ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಕಾಲದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವು ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಾಗುವಾಗ ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯದ ಉಪಕಾರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚೇಕೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಮೂರು ಲೋಕವೇ ಇರಲು ಆಕಾಶದ ಆಧಾರ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯದ ಮಹತ್ವ ಇದೆ.

ಕಾಲ ದ್ರವ್ಯ

ಕಾಲದ್ರವ್ಯವೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕಾಲಾಣು ಪರಮಾಣು ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಇರುವ ಕಾಲದ್ರವ್ಯವು ನಿಶ್ಚಯ ಕಾಲದ್ರವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಪರಮಾಣುಗಳು ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಯಂತೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಬಲೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಭ್ರೂನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಾಯ ತಸ್ಮೈನಮಃ ಎಂದು. ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವಂತೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಅಜ್ಞಾನ ಆದರೂ, ಕಾಲದ್ರವ್ಯವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾಲದ್ರವ್ಯವು ಇಲ್ಲದಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಇತಿಹಾಸವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಪುದ್ಗಲಗಳಿಗೆ, ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಯಿಂದ ಬದಲಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಭೇದವಿದೆ. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಕಾಲ, ಎರಡನೆಯದು, ವ್ಯವಹಾರಕಾಲ ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಶ್ಚಯಕಾಲಾಣುಗಳು ಒಂದೊಂದು ಆಕಾಶ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಾಣುಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಾಣು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಇದು ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಪರಮಾಣು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಿಶ್ಚಯ ಕಾಲದ್ರವ್ಯವು ಲೋಕಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಯಕಾಲವನ್ನು, ಭೂತಕಾಲ, ವರ್ತಮಾನಕಾಲ, ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭೂತಕಾಲವು ಅನಂತವಾಗಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವು ಅನಂತಾನಂತವಾಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಇದೆ.

ಕಾಲದ್ರವ್ಯವು ವ್ಯವಹಾರಕಾಲದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ವರ್ತನಾ, ಪರಿಣಾಮ, ಕ್ರಿಯಾ, ಪರತ್ವಾ, ಅಪರತ್ವಾ, ಎಂದು ಭೇದವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತನೆಯು, ಅಂದರೆ ಬದಲಾವಣೆಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿಯೆಯು ಕೂಡಾ ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಭೇದ ಆಗಿದೆ. ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದರೆ ಕಾಲದ್ರವ್ಯದಿಂದಾಗುವ ಕೆಲಸಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅಂದರೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಜೀವ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪುದ್ಗಲ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರತ್ವ, ಅಪರತ್ವ ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಎಂದಾಗಿದೆ. ಜೀವದ್ರವ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳುವಾಗ ಮಗನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಂದೆಯು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡವನು ಇದ್ದಾನೆ. ತಂದೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಗನು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾರೀತಿಯ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬದಲಾವಣೆಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಪುದ್ಗಲ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲೂ ಕಾಲದ ಮಿತಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಕಾಲವು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರ ಆಗಿದೆ. ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲ ಎಂದಿದೆ, ಅವಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲ ಎಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಾರು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದುಷಮ, ದುಷಮ, ದುಷಮ ಸುಷಮ, ಸುಷಮ ದುಷಮ, ಸುಷಮ, ಸುಷಮ ಸುಷಮ, ಎಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು, ಭೋಗಭೂಮಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಅವಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲದಲ್ಲೂ ಆರು ಭೇದ ಇದೆ. ಸುಷಮ ಸುಷಮ, ಸುಷಮ, ಸುಷಮ ದುಷಮ, ದುಷಮ ಸುಷಮ, ದುಷಮ, ದುಷಮ, ಎಂದು ಆರು ಪ್ರಕಾರ ಭೇದ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿ, ಅವಸರ್ಪಿಣಿ, ಕಾಲಭೇದಗಳು ಪಂಚ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರ, ಪಂಚ ಐರಾವತಕ್ಷೇತ್ರ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪಂಚ ಭರತ ಐರಾವತಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು, ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಜಘನ್ಯದಿಂದ ಭೋಗ ಭೂಮಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು ಕರ್ಮಭೂಮಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು ಚತುರ್ಥಕಾಲ, ಪಂಚಮ ಕಾಲ, ಷಷ್ಠಮಕಾಲ, ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ೨೪ ತೀರ್ಥಂರರು, ೧೨ ಷಡ್ವಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ೯ ಬಲವಾಸು ದೇವರು, ೯ ವಾಸುದೇವ ಅರ್ಧಚಕ್ರವರ್ತಿ, ೯ ಪ್ರತಿವಾಸುದೇವ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಹೀಗೆ, ೨೭ ಮಂದಿ ಕೂಡಿ, ೬೩ ಜನ ಶಲಾಕ ಪುರುಷರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಪಂಚಮ ಕಾಲವು ಕಲಿಕಾಲ ಎಂದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಾಲ ಈಗ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಹಾನಿ, ಜಾತಿ ಕುಲ ಭ್ರಷ್ಟ

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರ, ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ, ಮಾಂಸ ಸೇವನೆ, ಆಮಲಿನ ಪಾನಸೇವನೆ, ಜೂಜಾಟ, ಬೇಟೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ, ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಸನಗಳು, ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಜನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಂಬಿಕೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಷಷ್ಠಮಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಶುವರ್ತನೆಯಿಂದ ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಅವಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲವು, ೧೦ ಕೋಟೈಕೋಟಿ ಸಾಗರ ವರ್ಷದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಷಮ ಸುಷಮ ಕಾಲವು, ೪ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸಾಗರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಸುಷಮ ಕಾಲವು ೩ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸಾಗರ ವರ್ಷ ಪರಿಮಿತವಾಗಿದೆ. ದುಷಮ ಸುಷಮ ಕಾಲವು ೪೨ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ, ೧ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸಾಗರ ವರ್ಷದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ದುಷಮ ಎಂಬ ಪಂಚಮ ಕಾಲವು ೨೧ ಸಾವಿರ ವರ್ಷದಿಂದ ಇದೆ. ಈಗ ಈ ಪಂಚಮಕಾಲ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ವರೆಗೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷವು, ೨೬೫೯ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಷಷ್ಠಕಾಲವು, ೨೧ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಅವಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲದಂತೆ ಉತ್ಸರ್ಪಿಣಿಕಾಲವು ಕೂಡಾ ೧೦ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸಾಗರ ವರ್ಷದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಾಲಗಳು ಸೇರಿ, ೨೦ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಸಾಗರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಕಾಲ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲ್ಪಕಾಲವು ಅನಾದಿಯಿಂದ ಮುಂದೆಯೂ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಪರ್ಯಾಯವೇ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಹಾರಕಾಲವು ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುವಂತೆ ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಯಾರದ ಚಲನೆಯಂತೆ ದಿನಕ್ಕೆ ೨೪ ಗಂಟೆಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ೬೦ ನಿಮಿಷಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ೬೦ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಘಳಿಗೆಯ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ೬೦ ಘಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಘಳಿಗೆಗೆ ೬೦ ವಿಘಳಿಗೆಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ಅತಿಸಣ್ಣ ಕಾಲ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಮಯ ಆಗಿದೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಘಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕಾಲಭೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಹೂರ್ತ, ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಘಳಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಿಘಳಿಗೆಯಿಂದ ೫೯ ವಿಘಳಿಗೆಯ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಲಗತಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ, ದಿನ, ವಾರ, ತಿಂಗಳು, ಪಕ್ಷಗಳು, ಋತುಭೇದಗಳು, ಒಂದು ವರ್ಷ, ೧೦ ವರ್ಷ, ೧೦೦ ವರ್ಷ, ಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ಲಕ್ಷ ವರ್ಷ, ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಒಂದು ಪಲ್ಯ ವರ್ಷ, ಒಂದು ಸಾಗರ ವರ್ಷ, ಹೀಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾಲ ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಜೀವ, ಪುದ್ಗಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ ಕಾಲ, ಈ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿ ಅನಂತ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶೋತೃಗಳಾದ ನಮಗೆ ತತ್ವಗಳ ಭೇದಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೇಣಿಕ ರಾಜನು ಸಹಿತ ಎಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರು ಭಗವಾನ್ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ:

ಪಂಚಾಸ್ತಿ ಕಾಯಗಳು

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಇರುವಿಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾಯ ಎಂದಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಪಂಚಾಸ್ತಿ ಕಾಯ ಎಂದು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯ, ಪುದ್ಗಲಾಸ್ತಿ ಕಾಯ, ಧರ್ಮಾಸ್ತಿ ಕಾಯ, ಅಧರ್ಮಾಸ್ತಿ ಕಾಯ, ಆಕಾಶಾಸ್ತಿ ಕಾಯ ಹೀಗೆ ಐದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುದ್ರವ್ಯಗಳು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಕಾಯದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಂಚಾಸ್ತಿ ಕಾಯ ಐದು ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ

ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯ

ಮೊದಲನೆಯದು ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯ. ಈ ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯವನ್ನು ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯವು ಜೀವಿಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಇದೆ. ಜೀವಿಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಂತಾನಂತ ಇರುತ್ತವೆ. ಜೀವಿಗಳು ತ್ರಿಸಜೀವಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಾವರಜೀವಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳು ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಶರೀರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಔದಾರಿಕ ಶರೀರ, ವೈಶ್ರೀಯಕ ಶರೀರ, ಆಹಾರಕ ಶರೀರ, ತೈಜಸಶರೀರ, ಕಾರ್ಮಣಿ ಶರೀರ ಎಂದು ಐದು ಪ್ರಕಾರದ ಶರೀರಗಳು ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಔದಾರಿಕ ಶರೀರವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತೀರ್ಯಂಚ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ವೈಶ್ರೀಯಕ ಶರೀರವು, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ನಾರಕಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆಹಾರಕ ಶರೀರವು, ೬ನೇ ಗುಣ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ತೈಜಸ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಣಿ ಶರೀರವು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯರು, ತೀರ್ಯಂಚಗಳು, ನಾರಕಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ನಾನಾರೀತಿಯ ಶರೀರಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಶರೀರದ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಶರೀರವನ್ನು ಪಡೆದ ಜೀವಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಶರೀರ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟೆ ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅಸ್ತಿ ಕಾಯಗಳು ಶರೀರದ ರಚನೆಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯವು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಅಸ್ತಿ ಕಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಜೀವಾಸ್ತಿ ಕಾಯವು ಜೀವಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಎಂದು ಜಡ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಡ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅಚೇತನಗಳಾಗಿವೆ. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಸಣ್ಣ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು. ಜ್ಞಾನಚೇತನ, ದರ್ಶನಚೇತನ, ಎಂದು ಚೇತನಗುಣದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರ್ಯಾಯವು, ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಚೇತನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮ ಚೇತನದ ಫಲಾನುಭವಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಫಲ ಚೇತನ ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರಗಳು ಮಾತ್ರ ಪುಸ್ತಕ ಸ್ವರೂಪ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ನಯದಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಜೀವಿಗಳ ಶರೀರಗಳು ಜೀವಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗಿದ್ದರೂ, ನಿಶ್ಚಯ ನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನು ಶರೀರ ರಹಿತನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಅಗೋಚರನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶರೀರವು ಪುಸ್ತಕ ಆಗಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ.

ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವೇ, ಮೂರುಲೋಕವೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಮೂರುಲೋಕವು ಜಡಮಯವಾದ, ಅಚೇತನವಾದ, ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ರಾಶಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಲೋಕ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂರುಲೋಕವು ಪುಸ್ತಕ ಪಿಂಡವೇ ಆಗಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಾಸಿಕ್ಯಾಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯವು ಬೇರೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಪುಸ್ತಕಾಲಾಸಿಕ್ಯಾಯದ ಪರ್ಯಾಯಗಳೇ ಇನ್ನಿತರ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಅಸಿಕ್ಯಾಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯ

ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಕೂಡಾ ಅಸಿಕ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ವ್ಯಾಸವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಏಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಯನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಲೋಕ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟೇ ಅಸಿಕ್ಯಾಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಜೀವದ್ರವ್ಯಗಳ ಶರೀರದ ಗಾತ್ರದಷ್ಟೇ ಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಅವಗಾಹನೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪುಸ್ತಕದ್ರವ್ಯದ ಗಾತ್ರ ಸಣ್ಣದು ದೊಡ್ಡದು ಈ ರೂಪದಿಂದ ಎಷ್ಟೇಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಗಾತ್ರ ಇದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯವು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಸ್ತು ಸ್ವಾಭಾವ ಎಂದಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಯಾರೂ ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಾರದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದ್ರವ್ಯಗಳು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನಂಬಬೇಕು.

ಅಧರ್ಮದಲ್ಲೂ ಅಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಲೋಕ ಪ್ರಮಾಣ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ವಸ್ತುದ್ರವ್ಯಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಯ ನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಧರ್ಮಧರ್ಮದ ಅಸಿಕ್ಯಾಯವು ಲೋಕಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಅಧರ್ಮ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದ್ರವ್ಯಗುಣ ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಅದರ ಸ್ವಭಾವದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವೋ ಧರ್ಮ ಎಂದು ವಸ್ತುಗಳ ತದ್ಗುಣವು ಸ್ವಭಾವ ಎಂದಿದ್ದು ಧರ್ಮಶಬ್ದ ಆಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರಾದ ನಮಗೂ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಅಧರ್ಮದ್ರವ್ಯವು ಸ್ಥಿತಿಗುಣದಿಂದ ಇದೆ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯವು ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಅಧರ್ಮಾಸಿಕ್ಯಾಯವು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಜೀವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ತರತಮತೆಯಿಂದ ಇದೆ.

ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯಾಸಿಕ್ಯಾಯ

ಆಕಾಶವು ಒಂದು ದ್ರವ್ಯ. ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯವು ಲೋಕಾಕಾಶ ಎಂದು ಅಲೋಕಾಕಾಶ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ ಇದೆ ಈ ಎರಡು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅಲೋಕಾಕಾಶವು ಅನಂತಾಕಾಶ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲೋಕಾಕಾಶವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿರುವೆವು. ಹಾಗಾದರೆ ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ನಿಮಿತ್ತದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ ಈ ನಿಮಿತ್ತವು ಯಾವುದು ಆಕಾಶ ದ್ರವ್ಯವು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ ಎಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೀರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೋಕಾಕಾಶ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೋಕಾಕಾಶವು ಅನಂತಾಕಾಶದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಲೋಕಾಕಾಶ ಪ್ರದೇಶಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಅಲೋಕಾಕಾಶದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಲೋಕಾಕಾಶವು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶಿ ಆಗಿದೆ. ಇದು ನಿಶ್ಚಿತವಿದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಲೋಕಾಕಾಶವು ಅಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಲೋಕಾಕಾಶವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವು ೩೪೩ ರಜ್ಜು ವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಲೋಕಾಕಾಶವು ಆಕಾಶಾಸಿಕ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ೩೪೩ ರಜ್ಜು ಇದ್ದು ಅಖಂಡವಾದ ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯವು ಈ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಆಕಾಶಾಸಿಕ್ಯಾಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯವಹಾರನಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಆಕಾಶದ್ರವ್ಯವು ವಸ್ತುಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರದ ಒಳಭಾಗದ ಆಕಾಶವು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಇರುವ ಆಕಾಶದ ಆಕಾರದಿಂದ ಇಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಣ್ಣದಾದ ಆಕಾಶಾಸ್ತಿಕಾಯ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆಕಾಶಾಸ್ತಿಕಾಯದಲ್ಲೂ ಭೇದಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಕೂಡಾ ವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವವಿದೆ.

ಶ್ರೀಮಹತಿ ಮಹಾವೀರ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರೇ ತನಗೆ ಶಿರಬಾಗಿ ತ್ರಿಕರಣ ಪೂರ್ವಕ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಮುಂದಿನಂತೆ ಕೇಳಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನಾಪೂರ್ವಕವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಭವ್ಯರು ಉತ್ಸುಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೇ ಭಗವಾನ್

ಈ ಹಿಂದೆ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳ ವಿವರಣೆಯ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವಿರಿ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬೋಧನೆ ಏಕೆಂದರೆ ಶೋತೃಗಳೇ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಷಡ್‌ದ್ರವ್ಯಗಳ ದ್ರವ್ಯ ಗುಣ, ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲದ್ರವ್ಯದ ವಿಚಾರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆ. ಮತ್ತು ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯದ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯ, ಗುಣ, ಪರ್ಯಾಯಗಳು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೂ ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಈ ಪಂಚಾಸ್ತಿಕಾಯದಲ್ಲಿ ಐದು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಅಸ್ತಿಕಾಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಭಗವಾನ್ ಸನ್ಮತಿ ವರ್ಧಮಾನ ಜಿನರೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನನಗೂ ಮುಂದೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಚಾರಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಮ್ಯಗ್‌ದರ್ಶನ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ

ಜಿನ ಭಗವಾನರೇ ಸಮ್ಯಗ್‌ದರ್ಶನ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಗ್‌ದರ್ಶನ ಉಂಟಾಗಲು ತತ್ಪಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ವಿತ್ಯಾಸ, ಶ್ರದ್ಧಾನ, ಪ್ರೀತಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದವಿದೆ. ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಶ್ರದ್ಧಾನ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಶ್ರದ್ಧಾನ ಎಂದಿದೆ. ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಶ್ರದ್ಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮಿಥ್ಯಾಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವಿನಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಏಕಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಂಶಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಎಂದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಶ್ರದ್ಧೆ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಪ್ರಕೃತಿಶ್ರದ್ಧೆ ಎಂದೂ ಇದೆ.

ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವಿನಯಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಇದ್ದವರು ರಾಗ ದ್ವೇಷಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರಿಗ್ರಹಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ದೇವಿಯರೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ನಂಬುತ್ತಾರೆ ಭಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳಿಂದ ಇರುವವರು ಜಟಾಧಾರಿಗಳು, ಶುದ್ಧಾ ಶುದ್ಧ ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವರು. ಬೇಡಿ ಕಾಡಿ ದಾನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ಕಾಮಿಗಳು, ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕರು, ಅಮಲನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪಾನ ಸೇವಕರು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ತರಹದ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಂಬುವರು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವರು ವಿನಯ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮೂರ್ಖರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳಾದ ಕತೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದವರು, ಸುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕತೆ ಪುರಾಣ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವರು, ಇಂಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕತೆಗಳನ್ನು ನಂಬುವರು ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಿಥ್ಯಾ ದರ್ಶನವು ಏಕಾಂತಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಆಗಿದೆ. ಏಕಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ಯಾರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೋ ಈ ದಾರ್ಶನಿಕರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಏಕೈಕ ಪಕ್ಷದಿಂದ ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ತತ್ವಾಚರಣೆಯು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಧರ್ಮವು ಏಕ ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ಏಕಾಂತ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಜಿನ ಧರ್ಮವು ಅನೇಕಾಂತ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಏಕಾಂತವಾದಿಗಳು ಬಹು ಹಲ ಸಾಧಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾವನೆ ಆಗಲು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನವು ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಪರೀತ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯದ್ವಾತದ್ವಾ ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಏಕಲ್ಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜ್ಞಾನವು ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇವರಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟೋ ಜನ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಆತ್ಮನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಸ್ತಿಕವಾದಿಗಳು ಕೂಡಾ ಈ ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಪರೀತ ಎಂದರೆ ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಎಂದಿದೆ. ಸಂಶಯವು ವಿಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಎಂದಿದೆ. ಸಂಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಕ್ಕೆ ಏಕಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಸಂಶಯ ಮಿಥ್ಯಾ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ

ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಧೋರಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಸಂಶಯಾತ್ಮಕನಾದವನು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ವಿನಯ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಅಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಏಕಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ವಿಪರೀತ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಮತ್ತು ಸಂಶಯ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಈ ಐದು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನಗಳು ಇರುವಷ್ಟು ಕಾಲ ಯಾವ ಜೀವಕ್ಕೂ ಮುಕ್ತಿ ಲಭಿಸದು. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿತ್ಯ ಸುಖ ಪಡೆಯಲು ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಬೇಕು.

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮದ ಮೊದಲಿನ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಇವು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಕ್ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಕೃತಿದರ್ಶನ ಎಂದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನವು, ಅನಾದಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಾದಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಾದಿ ಶಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅನಾದಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ಅಭವ್ಯ ಜೀವರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಭವ್ಯರೆಂದರೆ ಆ ಜೀವರಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭವ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಸಾರಿಗಳೇ.

ಸಾದಿ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳೆಂದರೆ ಅನಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗಬಹುದು. ಸಾದಿಶಾಂತ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳು ಉಪಶಾಂತವಾದಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಲ, ಭವ, ಭಾವಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ರತ್ನತ್ರಯಗಳ ಉಪಾಸನೆಯ ಲಬ್ಧಿ ಲಭಿಸಿದಾಗ ಮುಕ್ತಿ ಸುಖ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಭವ್ಯ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಭವ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಆಸನ್ನ ಭವ್ಯರೆಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಆಸನ್ನ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಕೆಲವೇ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಬ್ಧಿಯೊದಗಿ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮರು ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ನಿತ್ಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವವರು ಕೂಡಾ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನವನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ಭೇದಗಳಿವೆ. ಉಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ಕ್ಷಯೋಪಶಮಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಎಂದಿದೆ. ಉಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ದ್ವಿತೀಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಎಂದಿದೆ. ಕ್ರೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳ ಮಂದತ್ತದಿಂದ ತರತಮತೆಯಿಂದ, ಉಂಟಾಗುವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಎಂದಿದೆ. ಈ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ಆ ಭವ್ಯರಿಗೂ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಉಂಟಾಗಲು ಪಂಚಲಬ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಲಬ್ಧಿಗಳ ಸಂಯೋಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಲಬ್ಧಿಗಳು, ಕ್ಷಯೋಪಶಮಲಬ್ಧಿ, ವಿಶುದ್ಧಿ ಲಬ್ಧಿ, ದೇಶನಾಲಬ್ಧಿ, ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಲಬ್ಧಿ, ಎಂದಿದೆ. ಐದನೆಯದಾದ ಕರಣಲಬ್ಧಿಯು, ಮಾತ್ರ ದ್ವಿತೀಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಲಬ್ಧಿಸಾರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ವಿವರಣೆ

ಇದೆ. ದ್ವಿತೀಯೋಪಶಮದ ಉತ್ಪಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯು ೧೨೦ ಸಾಗರ ವರ್ಷದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪ್ರಥಮೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅಂತರ್ ಮುಹೂರ್ತ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾದ ಕ್ಷಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ಜೀವರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದರೆ, ಈ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ಉತ್ಪಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯು, ೬೦ ಸಾಗರ ವರ್ಷದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ಉತ್ಪಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಯು, ೩೩ ಸಾಗರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯೋಪಶಮ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ಮತ್ತು ಕ್ಷಯೋಪಶಮಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ಮತ್ತು ಕ್ಷಾಯಿಕ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನ ವರ್ತಿ ಶ್ರಾವಕರಿಗೂ, ಐದನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನದ ಶ್ರಾವಕರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಗುಣಸ್ಥಾನಧಾರಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ೧೧ನೇ ಗುಣ ಸ್ಥಾನವಾದ ಉಪಶಾಂತ ಕಷಾಯ ಗುಣಸ್ಥಾನದವರೆಗೆ ತರತಮತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ತರತಮತೆ ಅಂದರೆ ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರದ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಎಂದಾಗಿದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನವು ಎರಡು ರೀತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯವಹಾರ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ, ನಿಶ್ಚಯ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಎಂದಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ವಿನಯ, ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಇವು ಜಿನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಜಿನೇಶ್ವರರಲ್ಲಿ, ಜಿನವಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಜಿನಮುನಿ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಇಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಶ್ಚಯಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ಉಂಟಾಗಲು ದರ್ಶನ ಮೋಹನೀಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಮ್ಯಕ್ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ, ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಮೋಹ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನಂತಾನುಬಂಧಿ ಕ್ರೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯಾ, ಲೋಭ ಈ ಕಷಾಯಗಳು ನಾಲ್ಕು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ಕರ್ಮಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಏಳು, ಉಪಶಮ, ಕ್ಷಯೋಪಶಮ, ಕ್ಷಯಗಳಾದರೆ, ನಿಶ್ಚಯ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವು ತರತಮತೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನಾತ್ಮನ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ಅಂತರ್ಯ ಇದೆ.

ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ

ಭವ್ಯ ಬಂಧುಗಳೇ ಶೋಷಣೆ ನೀವೆಲ್ಲರು ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನದ, ಮಿಥ್ಯಾದರ್ಶನದ, ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದವರಾದಿರಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ, ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇದರ ಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನವು ಐದು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನವು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ದರ್ಶನಗುಣವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಜ್ಞಾನಗುಣವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರಿ

ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಈ ದರ್ಶನ ಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾಸವು ತರತಮ್ಯತೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾವರಣ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಮೊದಲ ಹಂತವೇ ದರ್ಶನ ಆಗಿದೆ. ದರ್ಶನವು ಕೂಡಾ ಜ್ಞಾನದ ಅಂಶವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ದರ್ಶನಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತದೆ. ದರ್ಶನವು ಜ್ಞಾನದ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮುಕ್ತ ಜೀವಿಗೆ ದರ್ಶನ, ಜ್ಞಾನವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಜ್ಞಾನದ ಎಂಟು ಭೇದಗಳು ಹೀಗಿವೆ. ಮತಿ ಜ್ಞಾನ, ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನ, ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನ, ಮನಃಪರ್ಯಯ ಜ್ಞಾನ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ, ಕುಮತಿ ಜ್ಞಾನ, ಕುಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನ, ಕು ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನ, ಎಂದಾಗಿದೆ. ಮತಿ ಜ್ಞಾನವು ೩೩೬ ಭೇದದಿಂದ ಇದೆ. ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನವು ಅಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಎಂದು, ಅಂಗಬಾಹ್ಯ ಶ್ರುತಸಮ್ಮಗ್ನಜ್ಞಾನ, ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇದರ ಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನವು ಐದು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನವು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ದರ್ಶನಗುಣವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಜ್ಞಾನಗುಣವು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಎರಡು ರೀತಿ ಇದೆ. ಅಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವು, ೧೨ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಅಂಗ ಬಾಹ್ಯ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವು ಹಲವು ತರದಿಂದ ಇದ್ದು ಆಚಾರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಧಿಜ್ಞಾನವು ೬೩ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಮನಃಪರ್ಯಯ ಜ್ಞಾನವು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇದೆ. ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕುಮತಿಜ್ಞಾನವು ಮತಿಜ್ಞಾನದಂತೆಯೇ ೩೩೬ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಕುಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನವು ಕುಮತಿ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದೆ. ಕುವವಧಿಜ್ಞಾನವು ಭವಜ್ರತಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಭವ ಪ್ರತ್ಯಯಜ್ಞಾನವು ಸಮ್ಯಕ್ ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಭವ ಪ್ರತ್ಯಯ ಅವಧಿಜ್ಞಾನ ಎಂದೂ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲೂ ತಾರತಮ್ಯ ಇದೆ. ಭವಪ್ರತ್ಯಯ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಭೇದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಮ್ಯಕ್ ದೃಷ್ಟಿ, ದೇವನಾರಕಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿ, ದೇವನಾರಕಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇದೆ.

ಮತಿಜ್ಞಾನದ ಭೇದಗಳು

ಮತಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ೪ ಭೇದ ಗಳಿವೆ. ಅವಗ್ರಹ, ಈಹಾ, ಆವಾಯ, ದಾರಣಾ, ಎಂದಿದೆ. ಅವಗ್ರಹವು ವ್ಯಂದನಾವಗ್ರಹ, ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹ, ಎಂದು ಪುನಃ ಎರಡು ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ವ್ಯಂಜನಾವಗ್ರಹವು ಸ್ವರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ, ಕರ್ಣ, ಕಿವಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಂಜನಾವ ಗ್ರಹವು ಬಹು, ಬಹುವಿಧ, ಕ್ಷಿಪ್ರ, ಅನಿ, ಸ್ವತ, ಅನುಕ್ತ, ಧ್ರುವ, ಏಕ, ಏಕವಿಧ, ಅಕ್ಷಿಪ್ರ, ನಿಃಸ್ವತ, ಉಕ್ತ, ಅಧ್ರುವ ಹೀಗೆ ೧೨ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಬಹು ಎಂದರೆ ಒಂದು

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು. ಬಹುವಿಧ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು. ಕ್ಷಿಪ್ರ ಕೂಡಲೇ ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು ಅನಿಃಸ್ವತ ವಸ್ತುಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಅನುಕ್ತ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ನೋಡಿ ತಿಳಿಯುವುದು. ಧ್ರುವ ಅಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಏಕ - ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವುದು. ಏಕವಿಧ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಇರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಅಕ್ಷಿಪ್ರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ನಿಃಸ್ವತ ಪೂರ್ಣ ಅಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಉಕ್ತ ಅಂದರೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಸ್ತುವಿನ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಅಧ್ರುವ ಅಂದರೆ ಕಾಲಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಆಗುವುದು. ಈ ೧೨ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಬಹು ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹಗಳು ಹೇಗಾಗುವುದು ?

ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ, ಚಕ್ಷು, ಶ್ರೋತ್ರ ಮನಸ್ಸು, ಇವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಬಹು, ಬಹುವಿಧ, ಕ್ಷಿಪ್ರ, ಅನಿಃಸ್ವತ, ಅನುಕ್ತ, ಧ್ರುವ, ಏಕ, ಏಕವಿಧ, ಅಕ್ಷಿಪ್ರ, ನಿಃಸ್ವತ, ಉಕ್ತ, ಅಧ್ರುವ, ಹೀಗೆ ೧೨ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದ, ಅರ್ಥಾವಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಆವಾಯದಿಂದ ಜ್ಞಾನ

ಆವಾಯ ರೂಪದಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ಉಂಟಾಗಲು ಸ್ವರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ, ಚಕ್ಷು, ಕರ್ಣ, ಮನಸ್ಸು ಈ ಆರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಬಹು, ಬಹುವಿಧ, ಕ್ಷಿಪ್ರ, ಅನಿಃಸ್ವತ, ಅನುಕ್ತ, ಧ್ರುವ, ಏಕ, ಏಕವಿಧ, ಅಕ್ಷಿಪ್ರ, ನಿಃಸ್ವತ, ಉಕ್ತ, ಅಧ್ರುವ, ಹೀಗೆ ೧೨ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾಸ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಈ ಜ್ಞಾನವು ಆವಾಯ ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಜ್ಞಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡಾ ಮತಿಜ್ಞಾನದ ಭೇದ.

ಧಾರಣಾಜ್ಞಾನ

ಇನ್ನೊಂದು ಮತಿಜ್ಞಾನದ ಭೇದವು ಧಾರಣಾ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಧಾರಣಾ ಜ್ಞಾನವು ಕೂಡಾ, ಸ್ವರ್ಶನ, ರಸನ, ಘ್ರಾಣ, ಚಕ್ಷು, ಕರ್ಣ, ಮನ ಹೀಗೆ ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜ್ಞಾನವು ಲಭ್ಯ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಬಹು, ಬಹುವಿಧ, ಕ್ಷಿಪ್ರ, ಅನಿಃಸ್ವತ, ಅನುಕ್ತ, ಧ್ರುವ, ಏಕ, ಏಕವಿಧ, ಅಕ್ಷಿಪ್ರ, ನಿಃಸ್ವತ, ಉಕ್ತ, ಅಧ್ರುವ, ಹೀಗೆ ೧೨ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಧಾರಣಾ ಜ್ಞಾನವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಜ್ಞಾನ ಇದ್ದು ಇದರ ಅರ್ಥ, ಅವಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನವು ವಸ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೆ ಆಗುವ ಜ್ಞಾನ ಇದ್ದು, ಈ ಜ್ಞಾನವು ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈಹಾ ಜ್ಞಾನವು ಅವಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೂಪದಿಂದ ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಈಹಾ ಜ್ಞಾನವು ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಸಂಶಯ ಜ್ಞಾನವು ಅವಗ್ರಹಜ್ಞಾನ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಜ್ಞಾನವು ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಈಹಾ ಜ್ಞಾನವು ಮಾತ್ರ ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದ್ದು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಸ್ತುವು ಇದೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಹಾ ಜ್ಞಾನವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ.

ಆವಾಯ, ಈ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ವಸ್ತುಗಳ ಲಕ್ಷಣ, ಚಿಹ್ನೆ, ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಜೀವಗಳು ವಸ್ತುಗಳು ಇಂತದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣದ ಜ್ಞಾನವೇ ಆವಾಯ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧಾರಣಾ ಜ್ಞಾನದ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹೇಗೆಂದರೆ ಆವಾಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮರೆಯದೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಜ್ಞಾನವು ಧಾರಣಾ ಜ್ಞಾನ ಎಂದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಷಯಗಳಿವೆ.

ಮತಿಜ್ಞಾನವು ಸಮ್ಯಕ್‌ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಕುಮತಿ ಜ್ಞಾನವು ಮಿಥ್ಯಾ ಜ್ಞಾನ ಆಗಿದೆ. ಕುಮತಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲೂ ಮತಿಜ್ಞಾನದಂತೆಯೇ ೩೫೬ ಭೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ಕುಮತಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವು ಇರುವುದರಿಂದ ವಿವೇಕ ಶೂನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವಿಚಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಹೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂಸಾಚಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಶುದ್ಧಾಹಾರ ಸೇವಿಸುವವರಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಆಚರಣೆ ಉಂಟಾಗಲು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮತಿಜ್ಞಾನಾವರಣದಲ್ಲಿ ತರತಮತೆಯೇ ಕಾರಣ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕುಮತಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಇದರ ಭೇದಗಳು

ಮತಿಜ್ಞಾನದ ಬಳಿಕ ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವೂ ಸಮ್ಯಕ್‌ಜ್ಞಾನ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನವು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವು ಸಮ್ಯಕ್‌ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಜಿನವಾಣಿ

ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೂ ಕುಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕುಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು, ನಂಬುವುದು ಮೊದಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೨ ಭೇದ ಇದೆ. ೧. ಆಚಾರಾಂಗ, ೨. ಸೂತ್ರಕೃತಾಂಗ, ೩. ಸ್ಥಾನಾಂಗ, ೪. ಸಮವಾಯಾಂಗ, ೫. ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಾಂಗ, ೬. ಜ್ಞಾತೃಧರ್ಮಕಥಾಂಗ, ೭. ಉಪಾಸಕಾಧ್ಯಯನಾಂಗ, ೮. ಅಂತಕೃದ್ಧಾಂಗ, ೯. ಅನುತ್ತರಾಪಾದಿಕದಶಾಂಗ, ೧೦. ಪ್ರಶ್ನವ್ಯಾಕರಣಾಂಗ, ೧೧. ವಿಪಾಕಸೂತ್ರಾಂಗ, ೧೨. ದೃಷ್ಟಿವಾದಾಂಗ ಎಂದಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಿವಾದಾಂಗ ಎಂಬ ೧೨ನೇ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ೫ ಭೇದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಪರಿಕರ್ಮ, ಸೂತ್ರ, ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗ, ಪೂರ್ವಗತ, ಚೂಲಿಕ, ಎಂದಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವ ಪರಿಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ೫ ಭೇದಗಳಿವೆ. ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ, ದ್ವೀಪಸಾಗರ ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ, ಸೂರ್ಯಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಚೂಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೫ ಭೇದಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಜಲಗತ, ಸ್ಥಲಗತ, ಮಾಯಾಗತ, ಆಕಾಶಗತ, ರೂಪಗತ ಎಂದಿದೆ. ಸೂತ್ರವು ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮಾನುಯೋಗವು ಕೂಡಾ, ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದೆ.

ಪೂರ್ವಗತ

ಪೂರ್ವಗತದಲ್ಲಿ ೧೪ ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ೧. ಉತ್ಪಾದಪೂರ್ವ, ೨. ಆಗ್ರಾಯಣಿಪೂರ್ವ, ೩. ವೀರ್ಯಾಮಪ್ರವಾದ, ೪. ಅಸ್ತಿನಾಸ್ತಿಪ್ರವಾದ, ೫. ಜ್ಞಾನಪ್ರವಾದ, ೬. ಸತ್ಯಪ್ರವಾದ, ೭. ಆತ್ಮಪ್ರವಾದ, ೮. ಕರ್ಮಪ್ರವಾದ, ೯. ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾದ, ೧೦. ವಿದ್ಯಾನುವಾದ, ೧೧. ಕಲ್ಯಾಣವಾದ, ೧೨. ಪ್ರಾಣಾವಾಯು ಪ್ರವಾದ, ೧೩. ಕ್ರಿಯಾವಿಶಾಲ, ೧೪. ಲೋಕಬಿಂದು ಈ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಪೂರ್ವಗತವು ಇರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನದ ಭೇದಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತ ಜ್ಞಾನವು ದ್ರವ್ಯಶ್ರುತ ಎಂದು ಅಂಗಶ್ರುತ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿಡೆ. ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವು ಶ್ರುತಜ್ಞಾನಾವರಣ ಕರ್ಮದ ಕ್ಷಯೋಪಶಮದಿಂದ ಕ್ಷಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲು ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಜ್ಞಾನಿ ಮುನಿಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆಲವು ಮುನಿಗಳು ದ್ವಾದಶಾಂಗ ಶ್ರುತ ಪಾರಗಮಿ ಗಳಾಗುವುದೂ ಉಂಟು.